

ראמ"ה - הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

Ministry of Education | وزارة التربية والتعليم | משרד החינוך

עמדות הורים בגני ילדים כלפי מערכת החינוך שנה"ל תשע"ז

אב תשע"ז | אוגוסט 2017

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

בית אבגד, ז'בוטינסקי 5, רמת גן, 5252006, טלפון: 03-5205555, פקס: 03-5205509

דוא"ל: rama@education.gov.il, אתר: <http://rama.education.gov.il>

תוכן העניינים

5.....	פתח דבר
6.....	הקדמה
7.....	השתתפות ושיעורי השבה
8.....	ניתוח הנתונים
9.....	ממצאים עיקריים
12.....	פירוט הממצאים
12.....	1. אקלים וסביבה פדגוגית בגן הילדים לפי דיווחי ההורים
13.....	1.1 שביעות רצון כללית מהגן
16.....	1.2 יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד
19.....	1.3 קידום הילדים בגן בתחומים שונים
24.....	1.4 גבולות ומשמעת בגן
27.....	1.5 שותפות הורים בגן
32.....	1.6 מפגשי הגננת עם ההורים
32.....	1.6.1 קיום מפגשים עם ההורים
33.....	1.6.2 תפיסת נחיצות המפגשים
34.....	1.6.3 כמות מפגשים אישיים עם ההורים
36.....	1.6.4 קבלת מידע מהגננת
39.....	1.7 הסביבה הפיזית בגן
42.....	2. מוגנות ואלימות
42.....	2.1 אלימות בין הילדים בגן
45.....	2.2 מאמצי צוות הגן למניעת אלימות
47.....	2.3 אלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן
49.....	3. התמקדות הגן בהיבטים לימודיים ובהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים
49.....	3.1 תפיסת הגן כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים
52.....	3.2 עמדות ההורים בנוגע לאיזון בין הדגשת היבטים לימודיים לחברתיים, רגשיים וערכיים
55.....	4. בחירת הגן
55.....	4.1 מעורבות ההורה בבחירת הגן
56.....	4.2 חשיבות בחירת הגן בעיני ההורים

57.....	5. השתתפות ילדי הגן בצהרונים
57.....	5.1 רישום לצהרון
59.....	5.2 מקום הצהרון
60.....	5.3 סוג הצהרון
62.....	5.4 חוגי העשרה בצהרון
63.....	5.5 שביעות רצון מהיבטים שונים הנוגעים לצהרון

רשימת תרשימים

- תרשים 1: דיווחי ההורים על שביעות רצון כללית מהגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....14
- תרשים 2: דיווחי ההורים על יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....17
- תרשים 3: דיווחי ההורים על קידום הילדים בגן בתחומים שונים: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....20
- תרשים 4: דיווחי ההורים על גבולות ומשמעת בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....25
- תרשים 5: דיווחי ההורים על שותפות הורים בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....28
- תרשים 6: דיווחי ההורים על כך שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....32
- תרשים 7: דיווחי ההורים על נחיצותם של מפגשים נוספים עם הגננת: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....33
- תרשים 8: דיווחי ההורים על כמות המפגשים האישיים בין ההורים לגננת: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו (בקרב ההורים שדיווחו שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים).....34
- תרשים 9: דיווחי ההורים על המידע שהם מקבלים מהגננת על מצב ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....37
- תרשים 10: דיווחי ההורים על סביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....40
- תרשים 11: דיווחי ההורים על אלימות בין ילדי הגן: שיעורי המדווחים לפי סוג האלימות, מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....43
- תרשים 12: דיווחי ההורים על כך שצוות הגן עושה מאמצים למניעת אלימות: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....45
- תרשים 13: דיווחי ההורים על אלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן: שיעורי המדווחים לפי סוג האלימות, מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....48
- תרשים 14: דיווחי ההורים על תפיסתם את הגן שבו לומד ילדם כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....50

- תרשים 15: דיווחי ההורים על האיזון הרצוי בין הדגשת היבטים לימודיים להדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....53
- תרשים 16: דיווחי ההורים על כך שהם בחרו לאיזה גן לשלוח את ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....55
- תרשים 17: דיווחי ההורים על חשיבות האפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו.....56
- תרשים 18: דיווחי ההורים על רישום ילדם לצהרון אחרי הגן: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו.....57
- תרשים 19: דיווחי ההורים על הימצאותו של הצהרון שאליו רשום ילדם במתחם הגן: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו.....59
- תרשים 20: דיווחי ההורים על סוג הצהרון או מסגרת הצהריים שבהם משתתף ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו.....60
- תרשים 21: דיווחי ההורים על חוגי העשרה בפעילות הצהרון: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו.....62

עמדות ההורים בגני הילדים

פתח דבר

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) מתכבדת להציג לראשונה נתונים מסקר עמדות הורים בגני ילדים שהועבר בשנת הלימודים תשע"ו.

לחינוך איכותי בגיל הרך חשיבות מכרעת לעתידו של הילד ולהתפתחותו הרגשית, הלימודית והחברתית. אקלים חינוכי ופדגוגי מיטבי, נוסף על יחסים חיוביים בין הילדים לבין הצוות החינוכי, ובינם לבין עצמם, הם הבסיס והתשתית לחינוך איכותי שמאפשר צמיחה. בשנים האחרונות מתחדדת התפיסה שלפיה הצלחה של מערכות חינוך אינה תלויה רק בגורמים המעורבים ישירות בחינוך (הילדים ואנשי הצוות) אלא גם בבעלי עניין נוספים – בראשם הורי הילדים ועימם הקהילה והחברה בכללותה. אין עוררין על החשיבות הרבה שיש להכרת תפיסות ההורים בנוגע לגן הילדים שבו לומד ילדם. ניטור עמדותיהם מאפשר לשתף את ההורים בתהליכי קבלת החלטות ברמת המערכת ומעודד שיתוף פעולה בין ההורים לצוות בגנים, אשר הכרחי להשגת המטרות החינוכיות.

בדוח זה מוצגות לראשונה עמדות ההורים העולות מסקר רחב היקף שמבוסס על מדגם ארצי מייצג של הורים לילדים בגנים. הסקר נועד להציג תמונת מצב מייצגת ובת השוואה במגוון נושאים, כפי שהם נתפסים בעיני ההורים, כדי לסייע בקבלת החלטות במערכת החינוך. בשנים הבאות אנו מתכוונים להמשיך לנטר את עמדות ההורים אחת לשנתיים.

תודות – דוח זה הוא פרי עבודה מקצועית, מאומצת וקפדנית של צוות ראמ"ה ועימו שותפים רבים: הגורמים המוסמכים במשרד החינוך; חברות זכייניות – המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (עיבוד הנתונים), טלדור (תפעול הסקרים) ויועצים ממאגר המומחים של ראמ"ה. תודתנו והערכתנו העמוקות לכל השותפים.

ראמ"ה פועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" – מדידה המיועדת לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה ושל הסביבה שבה היא מתנהלת, בהלימה ליעדים הלימודיים ולחזון החינוכי. התפיסה המובילה את ראמ"ה היא שהמדידה אינה מטרה כשלעצמה אלא כלי בשירות הלמידה.

אנו מקווים שהתובנות שעולות מדוח זה יסייעו לקדם את מערכת החינוך על היבטיה השונים, מתוך היכרות עם עמדות ההורים, שהם ללא ספק בין בעלי העניין המרכזיים במערכת.

בברכה,
חגית גליקמן
ד"ר חגית גליקמן
מנכ"לית ראמ"ה

הקדמה

בשנה"ל תשע"ו ערכה ראמ"ה סקר להורים לילדים בני 3 עד 6 הלומדים בגנים. הסקר הועבר טלפונית בחודשים יוני-אוגוסט 2016 בשש שפות (עברית, ערבית, רוסית, אמהרית, צרפתית ואנגלית). כל מרואיין בחר את שפת הריאיון המתאימה לו והובטחה לו שמירה על חסיון הנתונים. סקר זה הועבר לראשונה בשנת הלימודים תשע"ו, והוא עתיד להתקיים אחת למספר שנים כך שיתאפשר מעקב אחר מגמות של שינוי לאורך זמן.

בשאלון היו כ-75 שאלות והוא ארך כ-20 דקות בממוצע. עבור רוב השאלות, התבקש ההורה להשיב בנוגע לגן שבו לומד אחד מילדיו (אשר נדגם אקראית) ולא לענות באופן כללי בנוגע למערכת החינוך. רק בשאלות מעטות התבקשו ההורים להשיב בנוגע למערכת בכללותה. הסקר ביקש לבחון את עמדות ההורים כלפי גני הילדים בכמה נושאים: שביעות רצונם הכללית של ההורים מהגן, היחסים בין צוות הגן לילדים, קידום הילדים בגן בתחומים שונים, גבולות ומשמעת בגן, שותפות הורים בגן, עדכון הורים בנעשה בגן וקיום מפגשים של הגננת וההורים, הסביבה הפיזית בגן, מוגנות ואלימות בגן, התמקדות הגן בהיבטים לימודיים ובהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים, מעורבות ההורים בבחירת הגן והשתתפות ילדי הגן בצהרונים.

האוכלוסייה הנחקרת היא הורים לילדים בני 3 עד 6 בגני ילדים בפיקוח ממלכתי (דוברי עברית ודוברי ערבית) ובגני ילדים בפיקוח ממלכתי-דתי. בתחילת השאלון הודגש להורה שעליו להשיב בנוגע לילד שעליו נשאל בשאלון ועל הגן שלו ולא בנוגע לכלל ילדיו, גם אם יש לו ילדים נוספים הלומדים בגנים אחרים. כאמור, ההורה התבקש להשיב בנוגע לגן הספציפי ולא באופן כללי בנוגע למערכת החינוך (פרט לשאלות בודדות שהדבר נאמר בהן במפורש).

היחידה הנחקרת היא משפחה בתוך כל שלב גיל בנפרד. משפחה הוגדרה על פי הילדים של אותה אם (כאשר לא היה מידע על האם כל הילדים של אותו האב הוגדרו משפחה, ובמקרים שבהם לא הייתה ידועה זהות שני ההורים – כל ילד הוגדר משפחה). המשפחות חולקו לפי שלבי גיל (3-4 / 4-5 / 5-6) כדי ללמוד על נקודת המבט של ההורה בכל שלב גיל בנפרד.

המדגם נבנה כך שייצג את השונות באוכלוסייה (גיל הילדים בגן, מספר הילדים בגן וחלוקה לתתי-מדגמים בתוך מגזר דוברי הערבית – ערבי, בדואי ודרוזי), ונכללו בו כ-500 גנים בכל אחת משלוש הקבוצות: דוברי עברית בפיקוח ממלכתי; דוברי עברית בפיקוח ממלכתי-דתי; דוברי ערבית. בתוך כל גן נדגמו דגימה מקרית שני הורים ושני מחליפים (כפי שיפורט בהמשך).

השתתפות ושיעורי השבה

בסך הכול נסקרו בתשע"ו 1,829 הורים (61% השבה), מהם 553 הורים לילדים בשלב גיל 3-4 (59% השבה); 633 הורים לילדים בשלב גיל 4-5 (63% השבה); 643 הורים לילדים בשלב גיל 5-6 (61% השבה).

מתוך כלל ההורים שהשיבו על הסקר, 1,302 הם הורים לילדים בגנים דוברי עברית (65% השבה) ו-527 הם הורים לילדים בגנים דוברי ערבית (53% השבה). בקרב ההורים דוברי העברית, 593 הם הורים לילדים בגנים בפיקוח ממלכתי (59% השבה) ו-709 הורים לילדים בגנים בפיקוח ממלכתי-דתי (71% השבה).

לוח 1: מספר המשיבים על שאלוני עמדות הורים בגני הילדים ושיעורם לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

שלב גיל		דוברי עברית	דוברי ערבית	כלל ההורים
3-4	נסקרו	396	157	553
	שיעורי השבה	63%	52%	59%
4-5	נסקרו	446	187	633
	שיעורי השבה	67%	55%	63%
5-6	נסקרו	460	183	643
	שיעורי השבה	66%	52%	61%
כלל ההורים	נסקרו	1,302	527	1,829
	שיעורי השבה	65%	53%	61%

יצוין כי מתוך כלל המשיבים על השאלון (1,829 הורים), כרבע (502 הורים) אינם שייכים למדגם המקורי; מדובר במחליפים בעלי מאפייני רקע דומים שנסקרו במקרים שבהם, מסיבות שונות, לא התאפשר להשיג את ההורים השייכים למדגם המקורי.

ניתוח הנתונים

לצורך הצגת תוצאות הסקר קובצו חלק מהשאלות למקבצים הנקראים "מדדים". כל מדד מכיל שאלות הנוגעות להיבט מסוים של מערכת החינוך: שביעות רצון כללית מגן הילדים, יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד, קידום הילדים בגן בתחומים שונים, גבולות ומשמעת בגן, שותפות הורים בגן, מפגשי הגננת עם ההורים, הסביבה הפיזית בגן, מוגנות ואלימות, התמקדות הגן בהיבטים לימודיים וערכים, בחירת הגן והשתתפות ילדי הגן בצהרונים. המדדים משקפים את הממוצע של אחוז ההורים המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. אחוז גבוה יותר מצביע על תפיסה חיובית יותר של ההורים כלפי מערכת החינוך בהקשר של המדד הנבחר.

בדוח מוצגים הנתונים העולים מדיווחי שלוש קבוצות: א. כלל ההורים; ב. הורים לילדים בגנים דוברי עברית; ג. הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. נתונים אלו נוגעים לשנה הנוכחית – שנת תשע"ו.

בכמה נושאים תשובות ההורים על שאלות הסקר מדווחות ללא מדד מסכם. כמו כן השאלון כלל גם כמה שאלות פתוחות שעליהן יכלו ההורים להשיב כרצונם. במקרים אלו נעשה ניתוח תוכן (Content analysis) לתשובות ההורים, והנושאים המרכזיים שעלו מהן סוכמו בדוח זה.

בחישוב הנתונים נעשה שימוש במשקולות המתאימים את התפלגות המדגם להתפלגות האוכלוסייה.

ממצאים עיקריים

שביעות רצון כללית מהגן: כ-90% מההורים הביעו שביעות רצון כללית גבוהה מהגן. ההורים דיווחו בשיעורים גבוהים שילדם אוהב ללכת לגן, שהוא מספר להם חוויות נעימות מהגן ושהם חשים שהם מפקידים את ילדם בידיים טובות. ככלל, שיעורי הדיווח על שביעות רצון מהגן דומים בין שני מגזרי השפה.

יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד: כ-80% מההורים מכך דיווחו על יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד. בשני מגזרי השפה נרשמו שיעורי דיווח גבוהים (כ-90%) על כך שהצוות מתנהג באכפתיות כלפי הילד, שהוא קשוב לבקשותיו ושהגננת מגלה רגישות לצרכיו המיוחדים. שיעורי דיווח נמוכים הרבה יותר (כ-60%), בעיקר בקרב הורים דוברי עברית, נרשמו על כך שהגננת מכירה את הילד היטב ויודעת מה הוא עושה גם מחוץ לשעות הגן. ביתר ההיבטים שיעורי הדיווח דומים בין שני מגזרי השפה.

קידום הילדים בגן בתחומים שונים: 85% מההורים ויותר דיווחו על קידום הילדים בגן בתחומים רגשיים, חברתיים ולימודיים. שיעורי הדיווח הגבוהים ביותר בקרב הורים דוברי עברית נרשמו על כך שהילד לומד בגן דרכי התנהגות נאותות של כבוד לזולת ולכללי המקום (כ-90%), ואילו בקרב הורים דוברי ערבית הם נרשמו על כך שהגננת מכירה היטב את הילד בכל הנוגע ליכולותיו ולכישוריו (כ-90%). בהיבטים הנוגעים להבעת רגשות ולפן הלימודי – התקדמות בשפה ובאוצר מילים והתקדמות מבחינה לימודית – שיעורי המדווחים בקרב דוברי העברית נמוכים מעט יותר בשלב גיל 5-6 בהשוואה לשיעורי הדיווח בשלבי הגיל האחרים (למשל, בנוגע לקידום בתחום הבעת הרגשות שיעורי הדיווח עומדים על 79% בשלב גיל 6-5, 85% בשלב גיל 4-5 ו-86% בשלב גיל 4-3).

במדד המסכם ובמרבית ההיגדים המרכיבים אותו שיעורי הדיווח דומים בשלבי הגיל 4-3 ו-5-4 בקרב הורים דוברי עברית, ובחלקם נמוכים יותר בשלב גיל 6-5. בקרב הורים דוברי ערבית שיעורי הדיווח בשלב גיל 5-4 גבוהים מעט יותר בחלק מן ההיגדים בהשוואה לשני שלבי הגיל האחרים ומשקפים מצב חיובי יותר.

גבולות ומשמעת בגן: כעשירית מההורים דיווחו שאין מספיק משמעת בגן, שיש בלגן רב ושהצוות בגן מפעיל משמעת נוקשה מדי. שיעורי הדיווח על היבטים אלו היו גבוהים יותר בקרב הורים דוברי ערבית בהשוואה להורים דוברי עברית בשלבי הגיל 4-3 ו-6-5. לעומת זאת, בשלב גיל 5-4 שיעורי הדיווח דומים בין שני מגזרי השפה.

שותפות הורים בגן: 75% מההורים ויותר חשים כי הם שותפים בעשייה בגן. ההורים דיווחו בשיעורים גבוהים במיוחד על כך שלהרגשתם יש להם אוזן קשבת בכל שאלה (כ-90%), ובקרב הורים דוברי ערבית נרשמו שיעורי דיווח דומים גם על קיום קשר קבוע עם הגננת. מנגד, שיעורי דיווח נמוכים יחסית נרשמו על שותפות בקידום הגן (כ-65%) ועל התייעצות של הגננת עם ההורים כיצד כדאי לשפר את התקדמות ילדם (כ-70%). שיעורי הדיווח גבוהים יותר בקרב דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית (בקרב דוברי

הערבית: 79% בשלב גיל 5-6, 83% בשלב גיל 4-5 ו-88% בשלב גיל 3-4 לעומת כ-75% בקרב דוברי העברית בשלושת שלבי הגיל).

מפגשי הגננת עם ההורים: להשלמת הממצאים העולים מהמדד שותפות הורים, נשאלו ההורים גם על היבטים שונים של מפגשים עם הגננת. כ-90% מההורים דיווחו כי מתקיימים מפגשים אישיים עם הגננת וכ-30% מההורים דיווחו כי לדעתם נחוצים מפגשים נוספים. לפי דיווחי ההורים שצינו כי מתקיימים מפגשים אישיים עם הגננת, כמות המפגשים בגנים דוברי ערבית גדולה מכמות המפגשים בגנים דוברי עברית.

הסביבה הפיזית בגן: כ-75% מההורים דיווחו על סביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן. בשני מגזרי השפה שיעורי ההורים שתפסו את חובות בנוגע למצב התחזוקה בגן ובנוגע למשחקים בתוך הגן (76% עד 84% מכלל ההורים) גבוהים משיעורי הדיווח על ההיבטים הנוגעים למצב חצר הגן (61% עד 71% מכלל ההורים).

מוגנות ואלימות: מרבית ההורים דיווחו כי ילדם לא חווה אלימות מילולית, פיזית או חברתית מצד ילדים אחרים בגן (אלימות מילולית ופיזית: כשני שלישים מההורים; אלימות חברתית: כ-90% מההורים). אלימות מילולית (כמו קללות ועלבונות) ואלימות פיזית (כמו מכות סטירות ודחיפות) הן הרווחות ביותר בין ילדי הגן (כ-30% מההורים דיווחו על מקרים מעטים שלהן וכ-4% מההורים דיווחו על היקף חמור). כמו כן, כעשירית מההורים דיווחו על מקרים מעטים של אלימות חברתית (כמו חרם והפצת שמועות) בין ילדי הגן ואחוזים בודדים דיווחו על היקף חמור של מעשי אלימות מסוג זה (עד 2% מההורים). עם זאת, כאמור, רוב ההורים דיווחו כי ילדם כמעט שלא חווה אלימות בין ילדי הגן או לא חווה אלימות כלל, ורוב ניכר של ההורים (94%) דיווחו שצוות הגן עושה מאמצים למנוע אלימות. גם בנוגע לאלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן נמצא כי רוב מוחלט של ההורים ציינו שילדם לא חווה אלימות פיזית או אלימות מילולית בגן. כאשר דיווחו ההורים על אלימות מעטה מצד צוות הגן, נמצא כי אלימות מילולית (כ-4%) שכיחה יותר מאלימות פיזית (עד 1% מההורים). שיעור אפסי מכלל ההורים דיווחו על אלימות חמורה.

התמקדות הגן בהיבטים לימודיים ובהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים: כ-65% מההורים דיווחו כי לדעתם ראוי שהגן ידגיש היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה מידה, ומרביתם (70% ויותר) דיווחו כי מערכת החינוך אכן מדגישה בפועל היבטים אלו באותה מידה. בשני ההיבטים שיעורי הדיווח גבוהים יותר ככל ששלב הגיל גבוה יותר. בשלושת שלבי הגיל הורים דוברי ערבית דיווחו בשיעורים גבוהים יותר על איזון רצוי ועל הדגשה בפועל של היבטים לימודיים יותר מהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים בהשוואה להורים דוברי עברית.

בחירת הגן: רוב ניכר של ההורים (כ-95%) ציינו שחשוב להם לבחור את הגן שבו לומד ילדם, אך רק כ-65% מההורים דוברי העברית וכ-80% מההורים דוברי הערבית דיווחו שהם אלו שבחרו את הגן בפועל – פער גדול בין שני מגזרי השפה. בהיבטים אלו לא נרשמו הבדלים בין שלושת שלבי הגיל.

צהרונים: כמחצית מההורים דוברי העברית וכרבע מההורים דוברי הערבית דיווחו שילדם רשום לצהרון. הסיבות השכיחות ביותר שהורים ציינו לכך שילדם אינו רשום לצהרון היו: אחד מההורים נמצא בבית, רצון שהילד יהיה בבית ולא במסגרת נוספת ושאינו באזור שלהם צהרון. חשוב לציין כי מרבית ההורים שצינו כי אין צהרון בסביבת מגוריהם הם הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. מרבית ההורים (מעל 80%) שדיווחו שילדם רשום לצהרון ציינו שהוא נמצא במתחם הגן ושהפעילות בצהרון כוללת חוגי העשרה. בשני היבטים אלו שיעורי הדיווח היו גבוהים יותר בקרב הורים דוברי ערבית בהשוואה להורים דוברי עברית (95% לעומת 84% על מקומו של הצהרון ו-85% לעומת 79% על חוגי העשרה בפעילויות הצהרון, בהתאמה). מגמה זו נרשמה גם בנוגע לפעילויות מגוונות במסגרת הצהרון (72% לעומת 64%, בהתאמה). בשני מגזרי השפה כ-75% מההורים הביעו שביעות רצון כללית גבוהה מהצהרון, בעיקר בהיבטים הנוגעים לכך שהם מרגישים שהם מפקידים את ילדם בידיים טובים, שהם מרוצים מכך שהוא משתתף בצהרון וכן שילדם אוהב להיות בצהרון ושמח ללכת אליו. ההורים הביעו שביעות רצון גבוהה גם ממדריכי הצהרון ומרביתם ציינו כי הגננת של הצהרון היא דמות משמעותית בחייו של ילדם, בעיקר בקרב דוברי ערבית.

לסיכום,

רוב ניכר של ההורים מחזיקים בתפיסות חיוביות בנוגע להיבטים מרכזיים של האקלים בגנים: שביעות רצון כללית גבוהה מהגן, יחסים חיוביים בין צוות הגן לילדים, קידום הילדים בגן בתחומים שונים, קיום מפגשים אישיים עם הגננת ומאמצי צוות הגן למניעת אלימות. שיעורי דיווח נמוכים מעט יותר נרשמו על קבלת מידע רלוונטי ומספק מהגננת, על סביבה פיזית מטופחת ונקייה ועל שותפות הורים בגן. מרבית ההורים דיווחו כי ילדם לא חווה אלימות מילולית ופיזית או חברתית מצד ילדים אחרים. אף על פי כן, היו הורים שצינו שילדם חווה אלימות: כ-30% מההורים דיווחו על מקרים מעטים של אלימות מילולית ואלימות פיזית מצד ילדים אחרים, וכעשירית מההורים דיווחו על מקרים מעטים של אלימות חברתית.

הבדלים בדיווחי הורים לילדים בגנים דוברי עברית לעומת הורים לילדים בגנים דוברי ערבית: תפיסות חיוביות יותר נרשמו בדיווחי הורים לילדים בגנים דוברי ערבית בהשוואה להורים דוברי עברית בעיקר בנושאים: שותפות הורים בגן (בעיקר בשלב גיל 3-4), כמות המפגשים האישיים עם ההורים, אלימות מילולית ואלימות פיזית בין ילדי הגן. שיעורי הדיווח בקרב דוברי עברית משקפים תפיסות חיוביות יותר בנושאי האלימות מצד צוות הגן, אלימות חברתית בין ילדים וסביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן (בשלב גיל 3-4 ו-5-6).

בקרב כלל ההורים לא נרשמו פערים של ממש בין שלבי הגיל במרבית הנושאים.

פירוט הממצאים

1. אקלים וסביבה פדגוגית בגן הילדים לפי דיווחי ההורים

בפרק זה מוצגים דיווחי ההורים על מבחר נושאי האקלים של הגן והסביבה הפדגוגית. ההורים נשאלו הן על נושאים הנוגעים ישירות לילדם, לזמן שהייתו בגן וליחסים שלו עם הגננת וצוות הגן, הן על היחסים בין צוות הגן לבין ההורה: שותפות ההורים ומעורבותם בנעשה בגן שבו לומד ילדם ועדכונם בנוגע לילדם ולנעשה בגן.

במרבית ההיגדים התבקשו ההורים לדרג את מידת הסכמתם עם הנאמר בהיגדים בנושאי אקלים הגן והסביבה הפדגוגית, על סולם בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" עד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד.

נוסף על הדיווח על מידת ההסכמה עם הנאמר בהיגדים, מוצגים עבור כל קבוצת היגדים הקשורים זה לזה נתוני המדד המסכם המאגד אותם – הוא ממוצע שיעור המסכימים עם ההיגדים הכלולים במדד.

אלה המדדים המסכמים המדווחים בפרק זה:

- שביעות רצון כללית מהגן
- יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד
- קידום הילדים בגן בתחומים שונים
- שותפות הורים בגן
- הסביבה הפיזית בגן

בפרק זה מוזכרים שני נושאים נוספים שאינם מאוגדים במדד מסכם:

- מפגשי הגננת עם ההורים
- גבולות ומשמעת בגן

1.1 שביעות רצון כללית מהגן

תת-פרק זה עוסק בסוגיה הבסיסית של תחושת שביעות הרצון של הילד בגן – האם הילד אוהב ללכת לגן, האם הוא מספר חוויות נעימות מהגן והאם הוא בטוח ומוגן בגן – לפי תחושת ההורים. כמו כן נבחנה גם שביעות רצונו של ההורה מהתנהלות הגן.

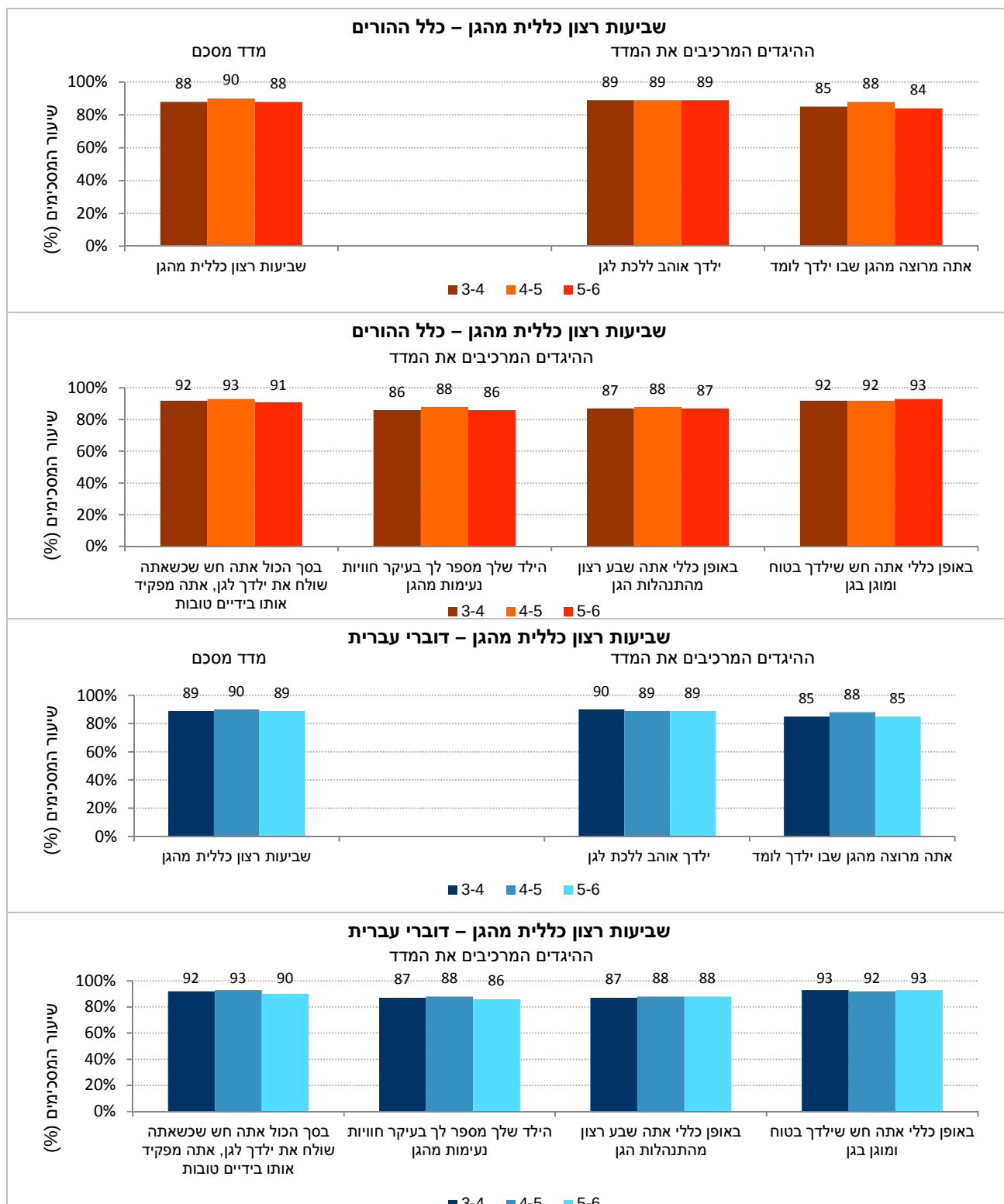
להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם, כפי שהם מוצגים בשאלון:

מדד מסכם: שביעות רצון כללית מהגן
א. "ילדך אוהב ללכת לגן".
ב. "אתה מרוצה מהגן שבו ילדך לומד".
ג. "בסך הכול אתה חש שכשאתה שולח את ילדך לגן, אתה מפקיד אותו בידיים טובות".
ד. "הילד שלך מספר לך בעיקר חוויות נעימות מהגן".
ה. "באופן כללי אתה שבע רצון מהתנהלות הגן".
ו. "באופן כללי אתה חש שילדך בטוח ומוגן בגן".

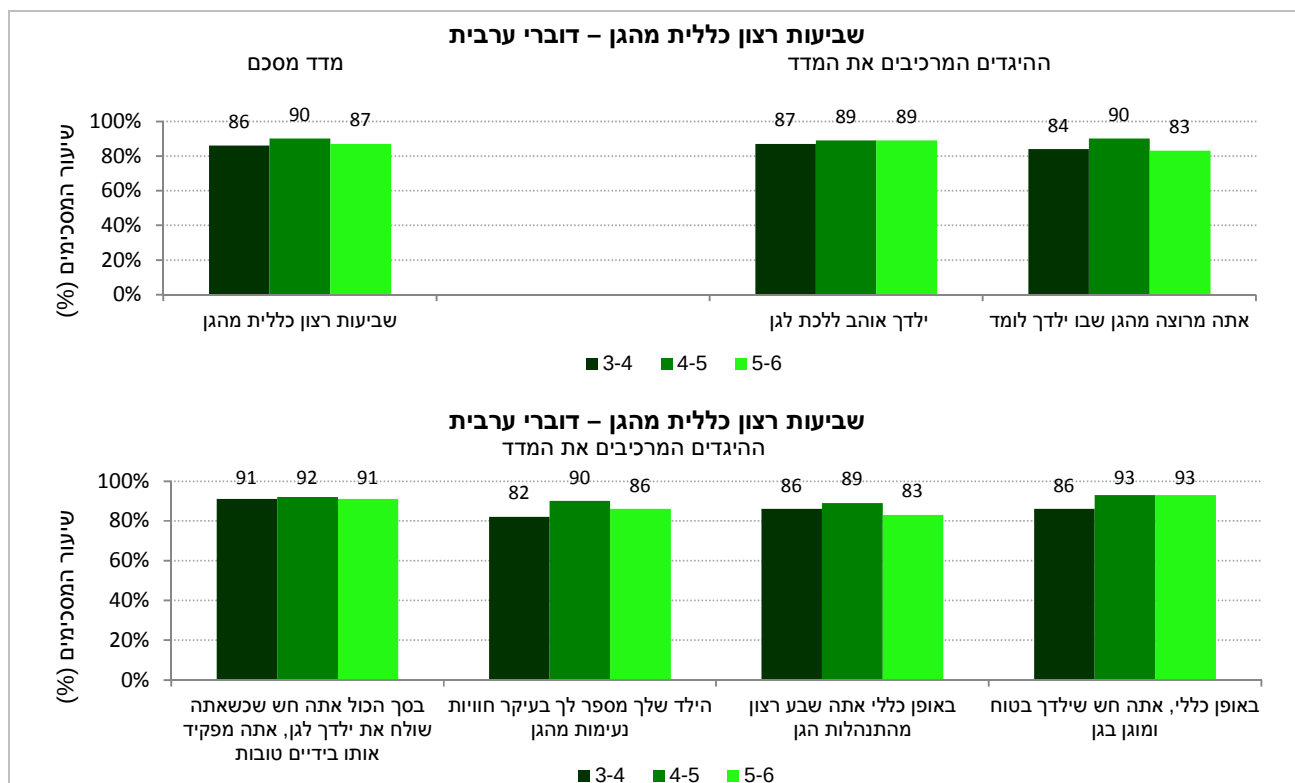
סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם **שביעות רצון כללית מהגן** ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 1: דיווחי ההורים על שביעות רצון כללית מהגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על שביעות רצון כללית מהגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגדר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה שכ-90% מההורים דיווחו על שביעות רצון כללית גבוהה מהגן.

ככלל, בקרב הורים דוברי עברית שיעורי הדיווח במדד המסכם ובהיגדים המרכיבים אותו דומים בכל אחד משלבי הגיל. בקרב הורים דוברי ערבית שיעורי הדיווח במרבית ההיגדים בשלב גיל 5-4 גבוהים מעט בהשוואה לשלב גיל 4-3.

בכל אחד מההיגדים שיעורי הדיווח בשני מגזרי השפה דומים יחסית זה לזה (82% עד 93% בקרב דוברי ערבית ו-85% עד 93% בקרב דוברי עברית). בהיגדים הנוגעים לתחושה שהילד בטוח ומוגן בגן ולחוויות נעימות מהגן שיעור ההורים המדווחים בשלב גיל 4-3 בקרב דוברי עברית גבוה מעט בהשוואה לשיעור המדווחים בקרב הורים דוברי ערבית.

1.2 יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד

בתת-פרק זה מוצגים ממצאים העולים מדיווחי ההורים על מערכת היחסים בין צוות הגן לבין הילדים. יחסים חיוביים בין השניים הם התשתית שעליה נבנים תהליכי ההוראה והלמידה והם יוצרים אווירה בין-אישית חיובית ומעצימה.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם, כפי שהם מוצגים בשאלון:

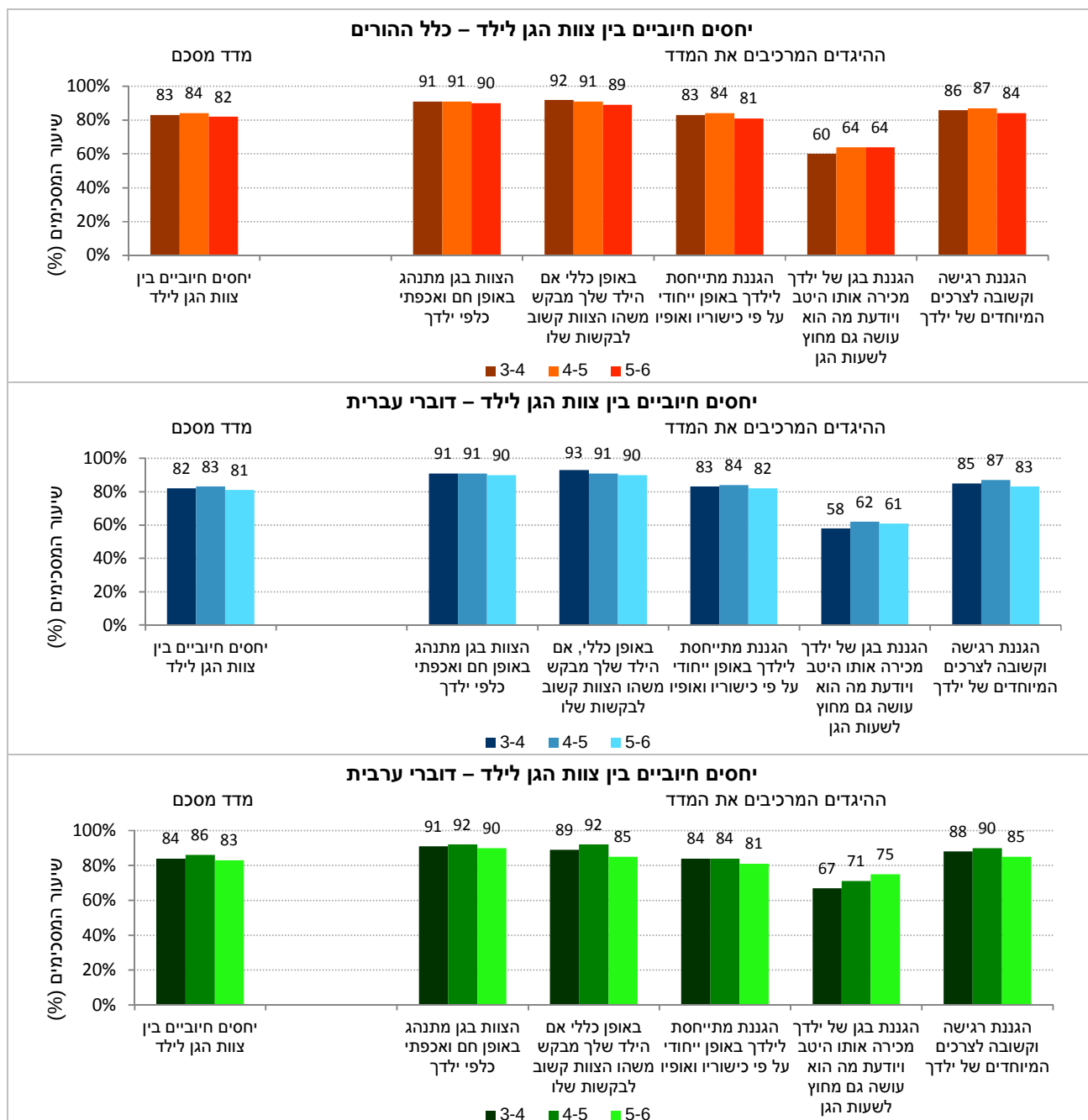
מדד מסכם: יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד
א. "הצוות בגן מתנהג באופן חם ואכפתי כלפי ילדך".
ב. "באופן כללי אם הילד שלך מבקש משהו הצוות קשוב לבקשות שלו".
ג. "הגננת מתייחסת לילדך באופן ייחודי על פי כישוריו ואופיו".
ד. "הגננת בגן של ילדך מכירה אותו היטב ויודעת מה הוא עושה גם מחוץ לשעות הגן כמן חוגים, חברים וכו'".
ה. "הגננת רגישה וקשובה לצרכים המיוחדים של ילדך".

סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 2: דיווחי ההורים על יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו על יחסים חיוביים בין צוות הגן לילד עומד על מעט יותר מ-80% והוא דומה בשני מגזרי השפה ובכל אחד משלבי הגיל.

התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד המסכם מלמדת כי שיעור ההורים שדיווחו על כך שהגננת יודעת מה ילדם עושה אחרי שעות הגן (60% עד 64% מכלל ההורים) נמוך משיעור המדווחים בשאר ההיגדים (81% עד 92%). ממצא זה נרשם בשני מגזרי השפה והפער בולט מעט יותר בקרב הורים דוברי עברית שדיווחו על כך בשיעורים נמוכים יותר. בקרב דוברי הערבית נמצא פער בין שלבי הגיל: הורים לילדים בשלב גיל 3-4 דיווחו בשיעור נמוך יותר (67%) בהשוואה להורים לילדים בשלב גיל 4-5 (71%) ובשלב גיל 5-6 (75%).

ביתר ההיגדים אין הבדל ניכר בשיעורי הדיווח בין שני מגזרי השפה.

1.3 קידום הילדים בגן בתחומים שונים

המטרה המרכזית של הגננת בגן היא לקדם את הילדים ולפתח אותם בתחומים שונים – לעורר בהם סקרנות, ללמד אותם להתמודד עם קשיים, ללמד אותם דרכי התנהגות נאותות וכיצד להביע רגשות ולקדם את הילד חברתית ולימודית. בתוך כך, על הגננת לעקוב באופן שוטף אחר התפתחות הילדים ולהכיר את יכולותיהם וכישריהם. ההיגדים בתת-פרק זה בוחנים את תפיסת ההורים בכל הנוגע לקידום ילדיהם ולהתפתחותם בגן.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם, כפי שהם מוצגים בשאלון:

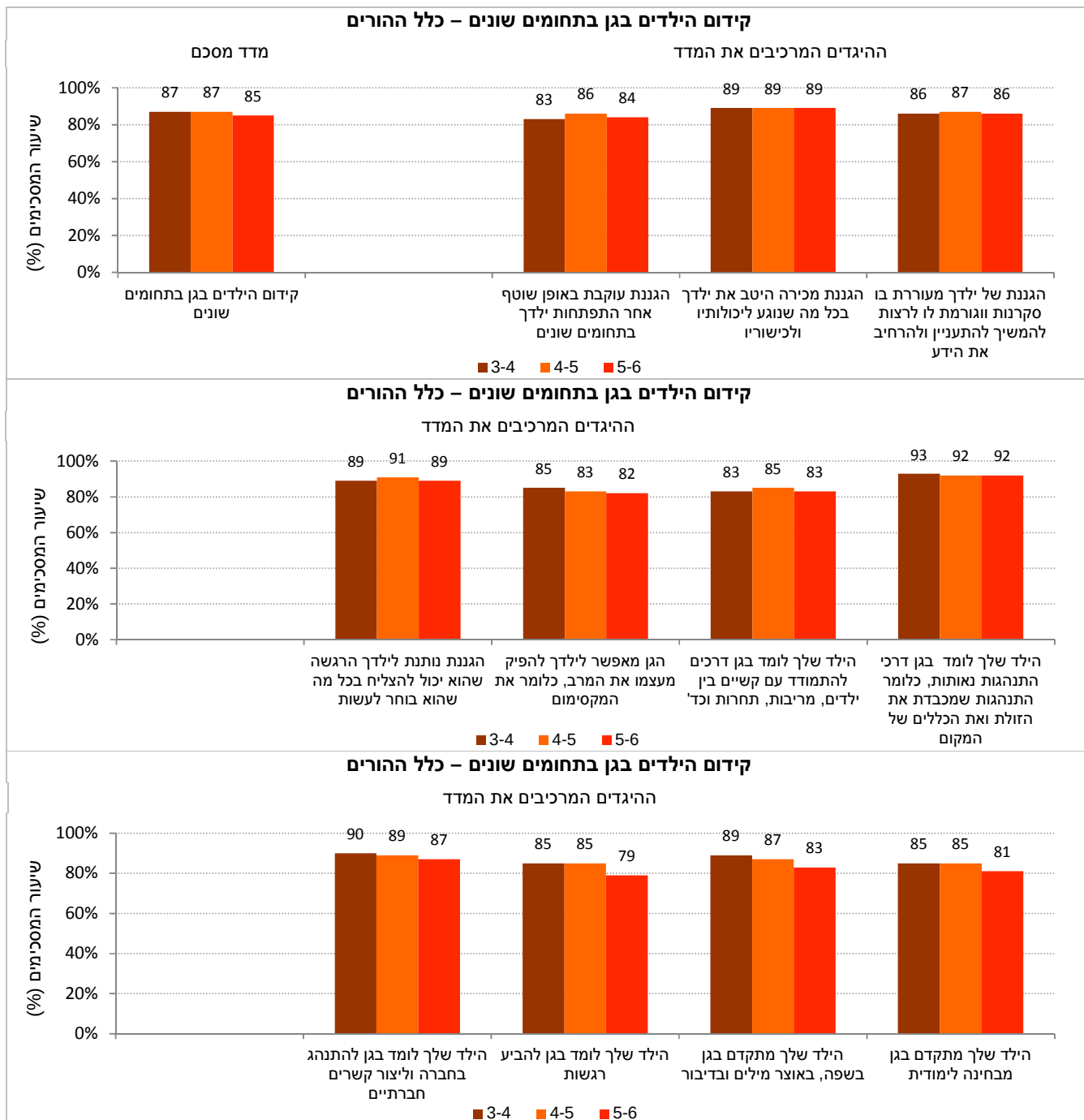
מדד מסכם: קידום הילדים בגן בתחומים שונים
א. "הגננת עוקבת באופן שוטף אחר התפתחות ילדך בתחומים שונים".
ב. "הגננת מכירה היטב את ילדך בכל מה שנוגע ליכולותיו ולכישוריו".
ג. "הגננת של ילדך מעוררת בו סקרנות וגורמת לו לרצות להמשיך להתעניין ולהרחיב את הידע".
ד. "הגננת נותנת לילדך הרגשה שהוא יכול להצליח בכל מה שהוא בוחר לעשות".
ה. "הגן מאפשר לילדך להפיק מעצמו את המרב, כלומר את המקסימום".
ו. "הילד שלך לומד בגן דרכים להתמודד עם קשיים בין ילדים, מריבות, תחרות וכד'".
ז. "הילד שלך לומד בגן דרכי התנהגות נאותות, כלומר התנהגות שמכבדת את הזולת ואת הכללים של המקום".
ח. "הילד שלך לומד בגן להתנהג בחברה וליצור קשרים חברתיים".
ט. "הילד שלך לומד בגן להביע רגשות".
י. "הילד שלך מתקדם בגן בשפה, באוצר מילים ובדיבור".
יא. "הילד שלך מתקדם בגן מבחינה לימודית".

סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

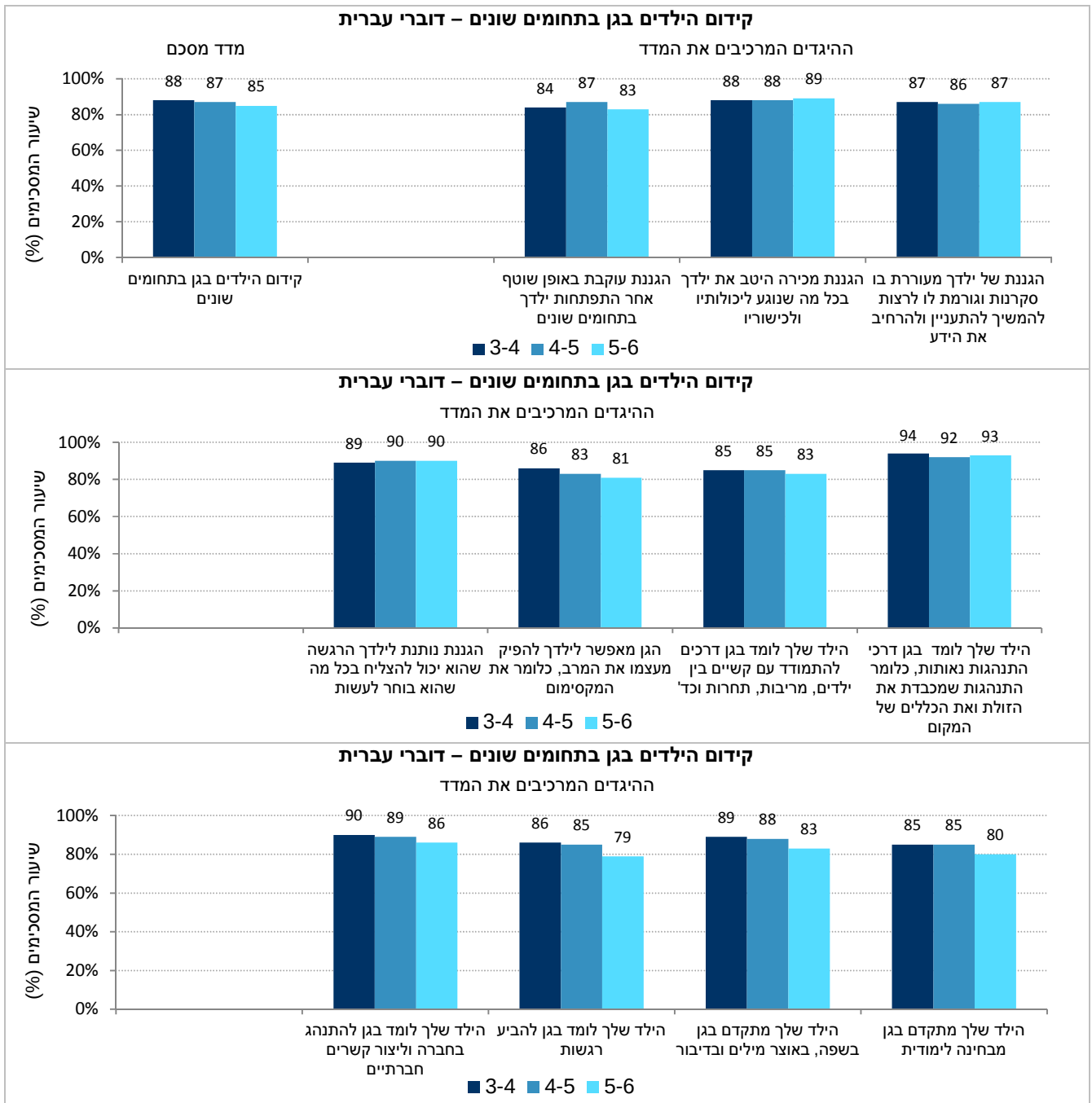
בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם **קידום הילדים בגן בתחומים שונים** ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

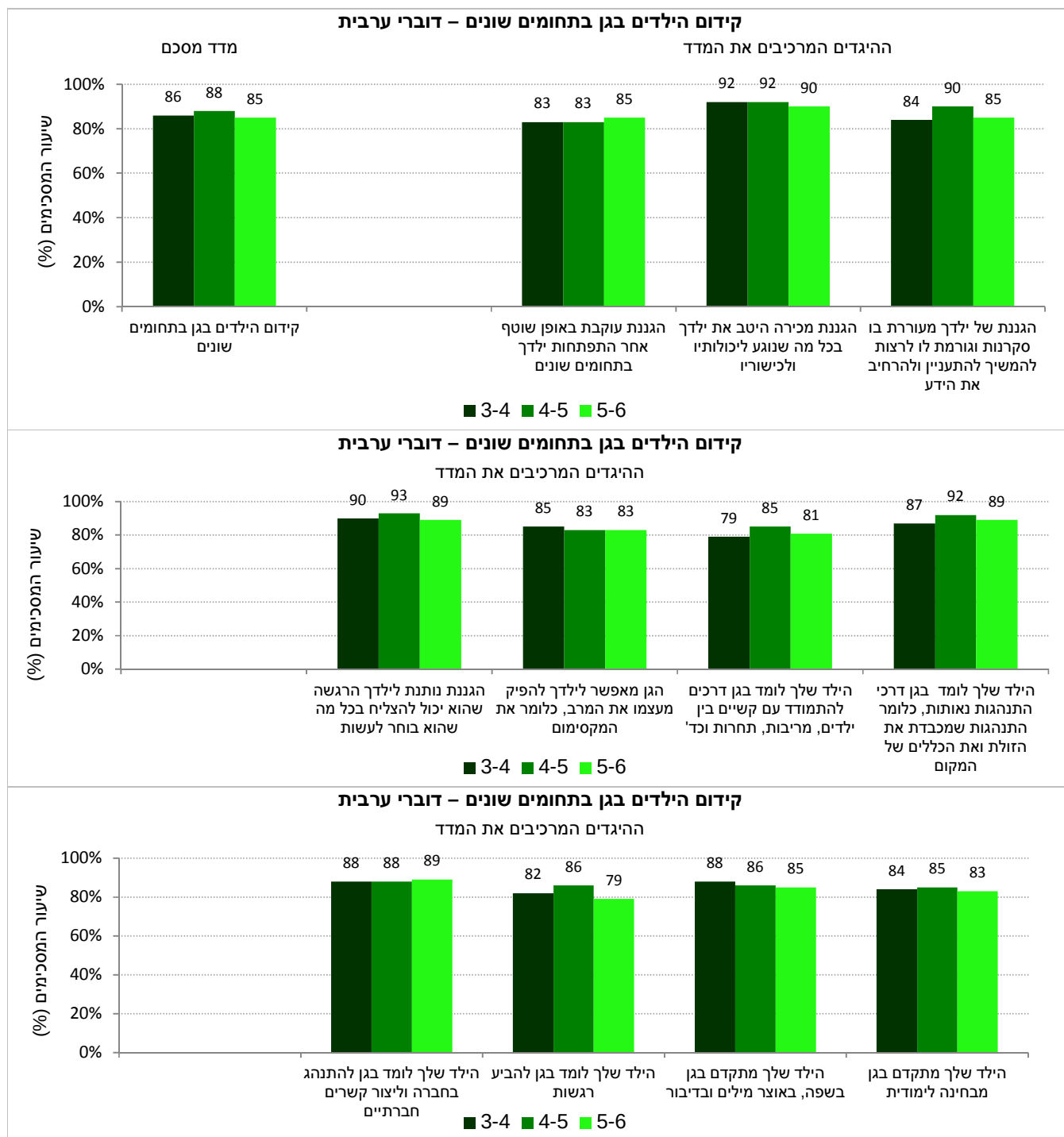
תרשים 3: דיווחי ההורים על קידום הילדים בגן בתחומים שונים: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על קידום הילדים בגן בתחומים שונים: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על קידום הילדים בגן בתחומים שונים: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו על קידום הילדים בגן בתחומים שונים עומד על כ-85% בשני מגזרי השפה.

התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד המסכם מלמדת כי בקרב כלל ההורים ובקרב הורים דוברי עברית שיעורי הדיווח הגבוהים ביותר נרשמו על כך שהילד לומד בגן דרכי התנהגות נאותות (92% עד 94%). גם בקרב הורים דוברי ערבית נרשמו שיעורי דיווח גבוהים על היגד זה אך שיעורי הדיווח הגבוהים ביותר במגזר זה נרשמו על כך שהגננת מכירה היטב את הילד (90% עד 92%).

בהיבטים הנוגעים להבעת רגשות ולפן הלימודי – התקדמות בשפה ובאוצר מילים והתקדמות מבחינה לימודית – שיעורי המדווחים בקרב דוברי העברית נמוכים מעט יותר בשלב גיל 5-6 בהשוואה לשיעורי הדיווח בשלבי הגיל האחרים (למשל, בתחום הבעת רגשות 79% בשלב גיל 5-6 לעומת 85% בשלב גיל 4-5 ו-86% בשלב גיל 3-4).

בקרב הורים דוברי עברית שיעורי הדיווח במדד המסכם ובמרבית ההיגדים המרכיבים אותו דומים בשלבי הגיל 3-4 ו-4-5 ובחלקם נמוכים יותר בשלב גיל 5-6. לעומת זאת בקרב הורים דוברי ערבית שיעורי הדיווח על קידום הילדים בגן בשלב גיל 4-5 גבוהים מעט יותר מאשר בשלבי הגיל האחרים.

1.4 גבולות ומשמעת בגן

תת-פרק זה מבקש לבחון את דיווחי ההורים על התנהגות הילדים בזמן שהייתם בגן ולברר אם הגן מתנהל באווירה נעימה ונינוחה או שמא ההתנהלות בגן מתאפיינת בחוסר שקט ובמתח שאינם מאפשרים למידה. כמו כן ההורים נשאלו אם צוות הגן מפעיל משמעת נוקשה מדי בגן.

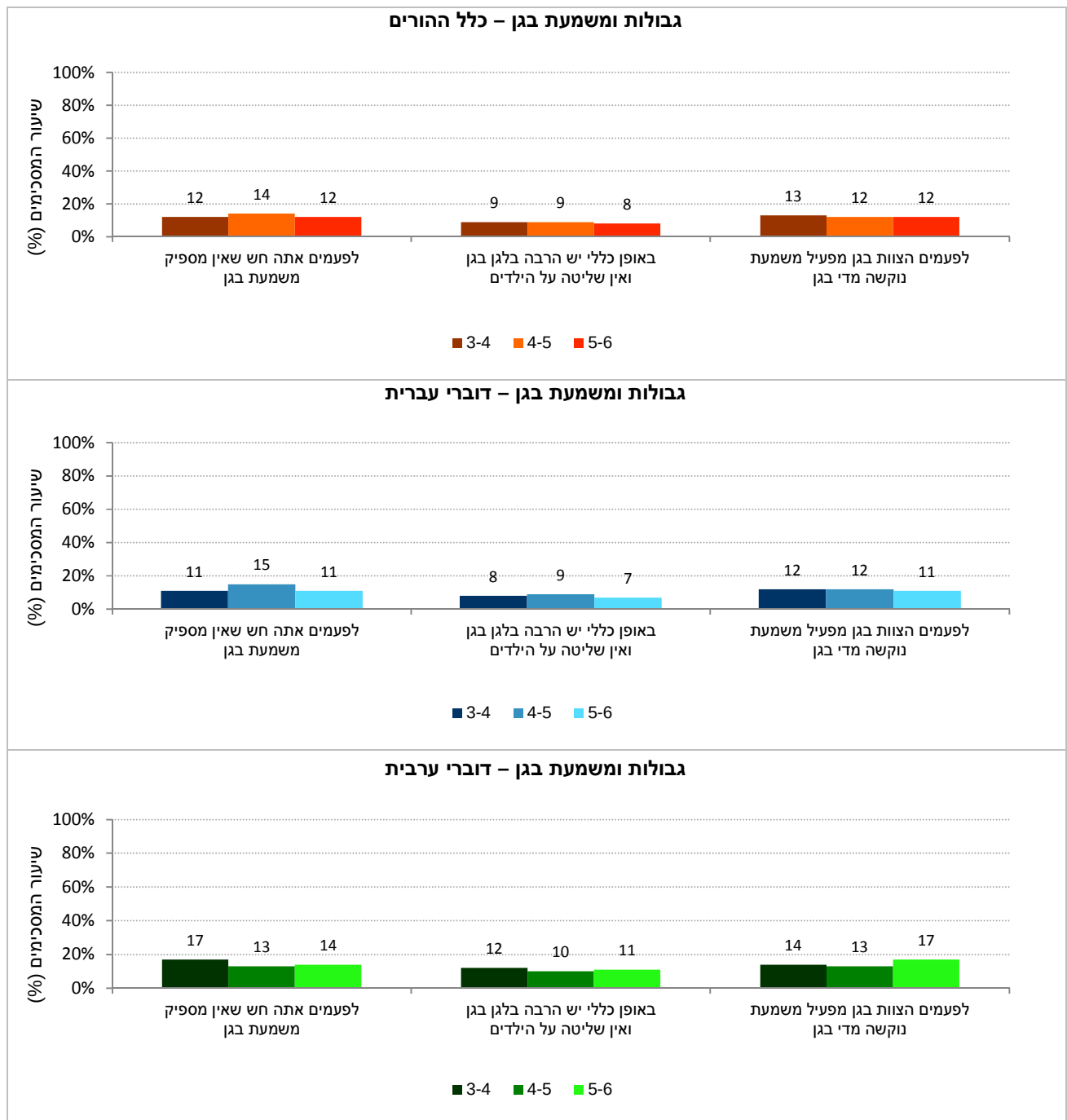
להלן פירוט ההיגדים הנוגעים לנושא זה, כפי שהם מוצגים בשאלון:

נושא ללא מדד מסכם: גבולות ומשמעת בגן
א. "לפעמים אתה חש שאין מספיק משמעת בגן".
ב. "באופן כללי יש הרבה בלגן בגן ואין שליטה על הילדים".
ג. "לפעמים הצוות בגן מפעיל משמעת נוקשה מדי בגן".

סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים).

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים בנושא **גבולות ומשמעת בגן** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 4: דיווחי ההורים על גבולות ומשמעת בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגדר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו כי הם חשים שאין מספיק משמעת בגן עומד על קצת יותר מעשירית. ההורים דיווחו בשיעורים דומים על כך שהצוות בגן מפעיל משמעת נוקשה מדי בגן. שיעור המדווחים על בלגן רב ועל חוסר שליטה על הילדים נמוך מעט יותר בהשוואה לשני ההיגדים האחרים ועומד על פחות מעשירית.

מהשוואה בין מגזרי השפה עולה כי הורים דוברי ערבית בשלבי הגיל 3-4 ו-5-6 דיווחו בשיעורים גבוהים יותר על כך שהם חשים שאין מספיק משמעת בגן, שאין שליטה על הילדים ושהצוות בגן מפעיל משמעת נוקשה מדי בגן (11% עד 17% בקרב דוברי ערבית לעומת 7% עד 15% בקרב דוברי עברית). בשלב גיל 4-5 לא נמצאו הבדלים בין מגזרי השפה בשלושת היגדים אלו.

1.5 שותפות הורים בגן

בעלי העניין העיקריים במתרחש בגן, מתוך הקהילה הסובבת אותו, הם הורי הילדים. שיח בין צוותי החינוך לבין ההורים ושותפות חינוכית ביניהם חיוניים ובעלי השלכות חיוביות על האקלים בגן ועל תהליכי ההוראה והלמידה בגן. נדבך מרכזי בכינון יחסים חיוביים הוא ערוץ תקשורת פתוח בין צוות הגן להורים, כך שהאחרונים יהיו מעודכנים בנעשה בגן, באופן כללי וברמה של ילדם בפרט. יחסים פוריים בין צוות הגן לבין ההורים מתאפיינים גם במעורבות פעילה של ההורים וביצירת שותפות חינוכית אמיתית ביניהם.

לפיכך ההורים נשאלו אם ערוץ התקשורת בינם לבין צוות הגן מאפשר להם להיות מעודכנים בנעשה בגן, אם הם מעורבים באופן פעיל ואם צוות הגן מזמן שותפות אמיתית של ההורים.

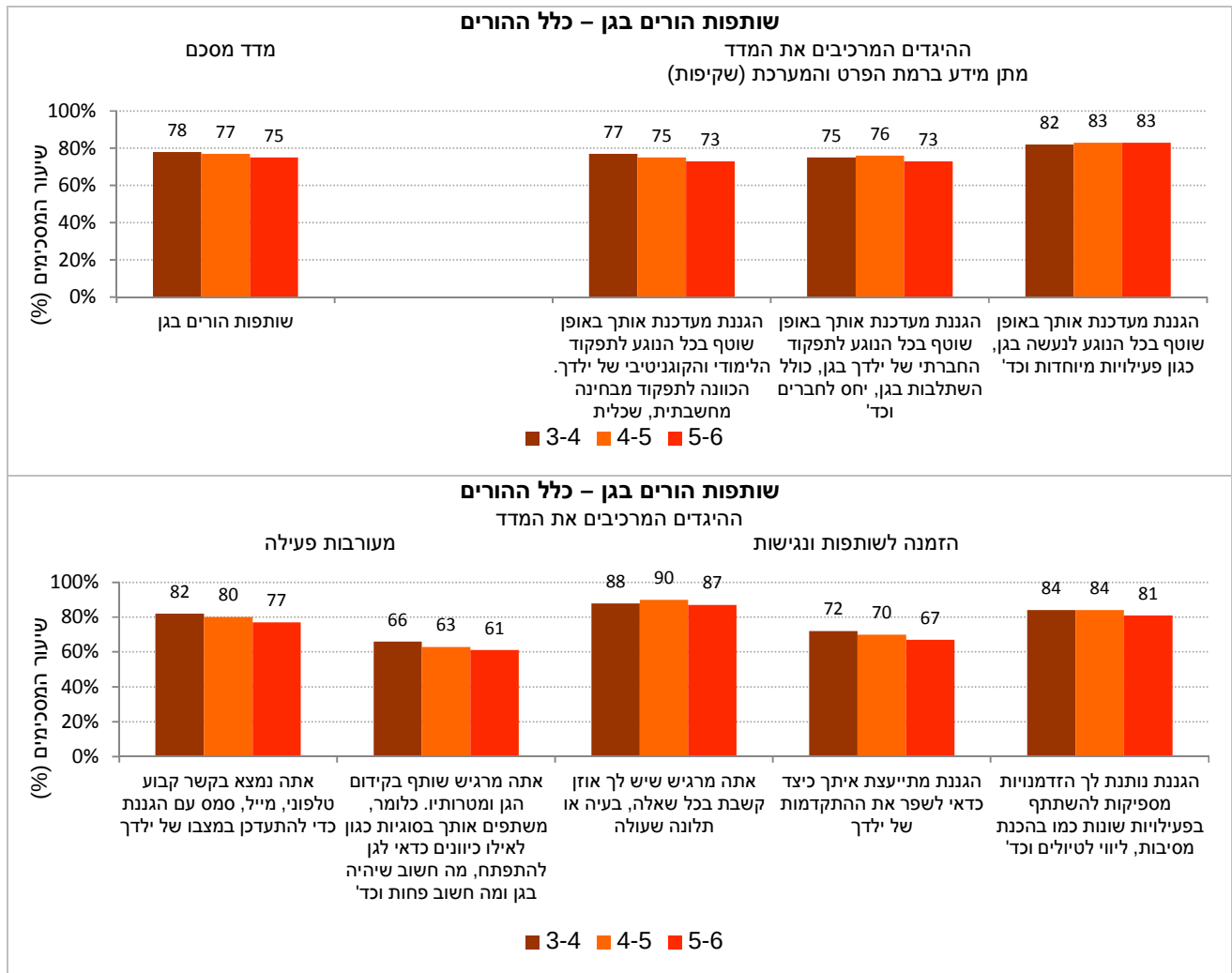
להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם, כפי שהם מוצגים בשאלון:

מדד מסכם: שותפות הורים בגן
מתן מידע ברמת הפרט והמערכת (שקיפות)
א. "הגננת מעדכנת אותך באופן שוטף בכל הנוגע לתפקוד הלימודי והקוגניטיבי של ילדך. הכוונה לתפקוד מבחינה מחשבית, שכלית".
ב. "הגננת מעדכנת אותך באופן שוטף בכל הנוגע לתפקוד החברתי של ילדך בגן, כולל השתלבות בגן, יחס לחברים וכד'".
ג. "הגננת מעדכנת אותך באופן שוטף בכל הנוגע לנעשה בגן, כגון פעילויות מיוחדות וכד'".
מעורבות פעילה
ד. "אתה נמצא בקשר קבוע טלפוני, מייל, סמס עם הגננת כדי להתעדכן במצבו של ילדך".
ה. "אתה מרגיש שותף בקידום הגן ומטרותיו. כלומר, משתפים אותך בסוגיות כגון לאילו כיוונים כדאי לגן להתפתח, מה חשוב שיהיה בגן ומה חשוב פחות וכד'".
הזמנה לשותפות ונגישות
ו. "אתה מרגיש שיש לך אוזן קשבת בכל שאלה, בעיה או תלונה שעולה".
ז. "הגננת מתייעצת איתך כיצד כדאי לשפר את ההתקדמות של ילדך".
ח. "הגננת נותנת לך הזדמנויות מספיקות להשתתף בפעילויות שונות כמו בהכנת מסיבות, ליווי לטיולים וכד'".

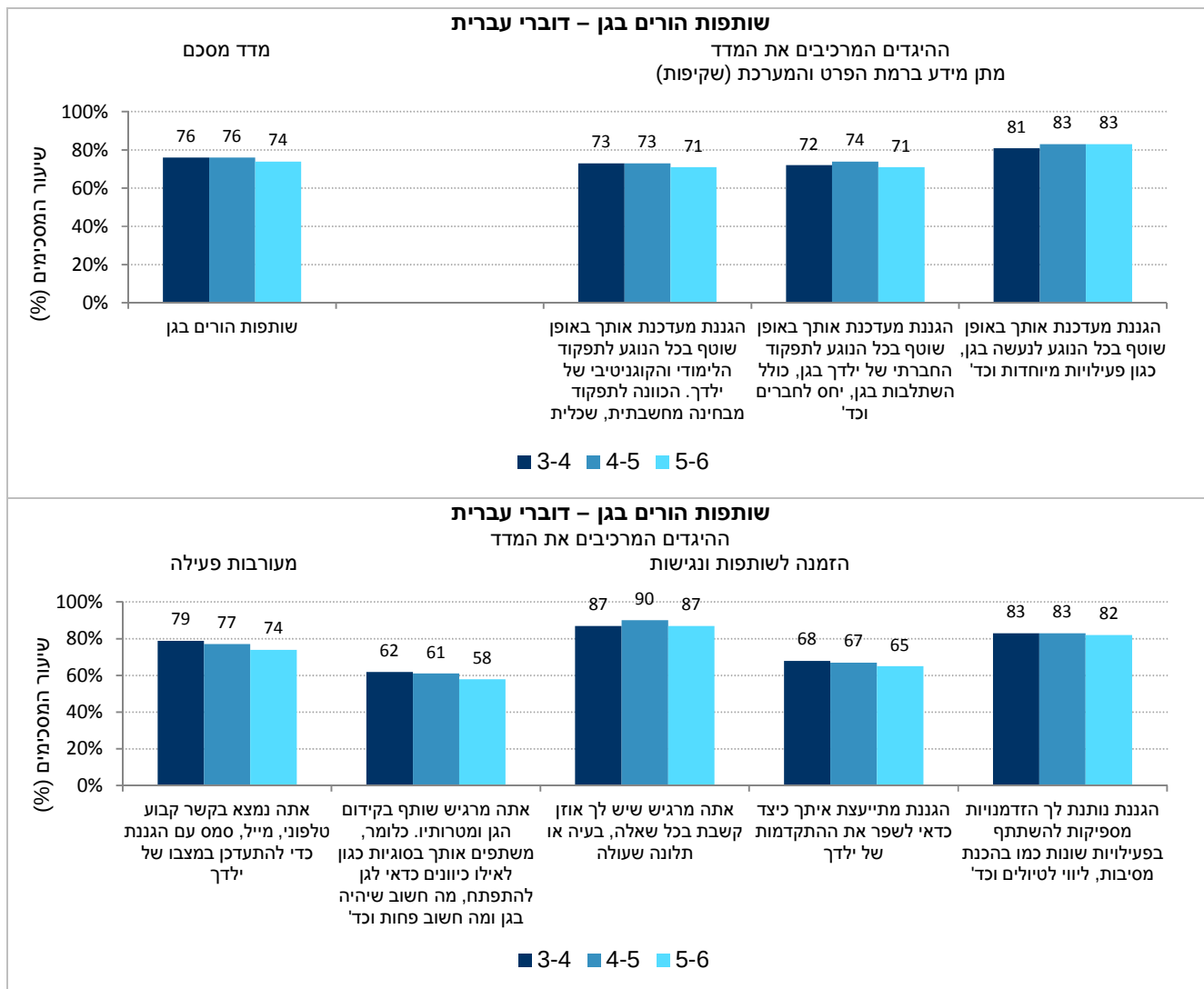
סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם **שותפות הורים בגן** ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

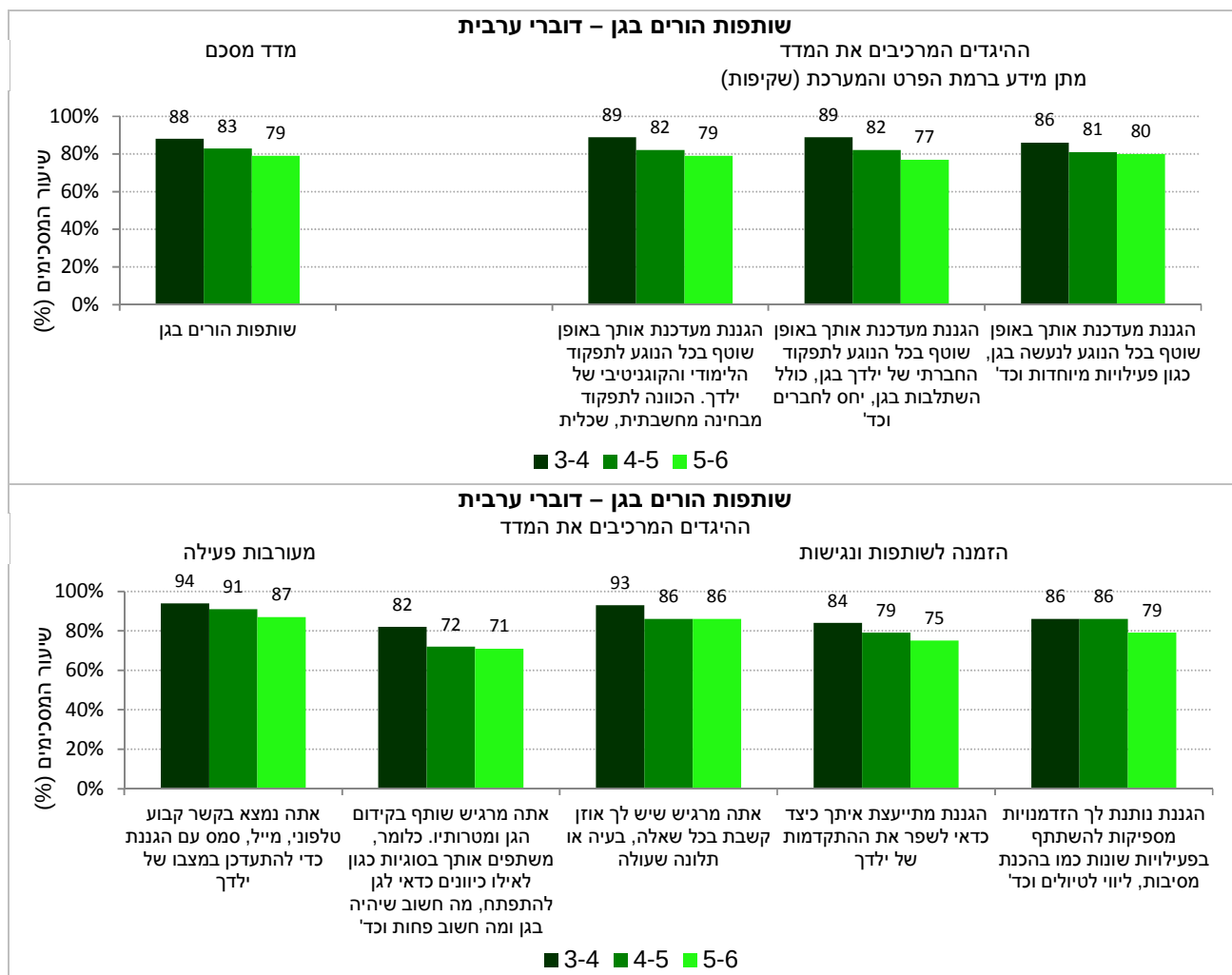
תרשים 5: דיווחי ההורים על שותפות הורים בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגדר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על שותפות הורים בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על שותפות הורים בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעורי המדווחים על שותפות הורים בגן עומדים על כ-75% בקרב הורים דוברי עברית בשלושת שלבי הגיל. בקרב הורים דוברי ערבית שיעורי המדווחים גבוהים יותר בהשוואה להורים דוברי עברית, והם משתנים בין שלבי הגיל: 79% בשלב גיל 5-6, 83% בשלב גיל 4-5 ו-88% בשלב גיל 3-4.

ככלל, בקרב הורים דוברי ערבית שיעורי המדווחים על שותפות הורים בשלב גיל 3-4 גבוהים יותר בהשוואה לשני שלבי הגיל האחרים, ובקרב הורים דוברי עברית שיעורי המדווחים דומים בשלושת שלבי הגיל בכל אחד מההיגדים.

ההורים דיווחו בשיעורים גבוהים במיוחד על ההרגשה שיש להם אופן קשבת בכל שאלה (כ-90% מכלל ההורים). בקרב הורים דוברי ערבית נרשמו שיעורי דיווח גבוהים גם על קיום קשר קבוע עם הגננת (כ-

90%). מנגד, בקרב כלל ההורים שיעורי דיווח נמוכים יחסית נרשמו על שותפות בקידום הגן (כ-65%) ועל התייעצות של הגננת עם ההורים כיצד כדאי לשפר את התקדמות ילדם (כ-70%).

1.6 מפגשי הגננת עם ההורים

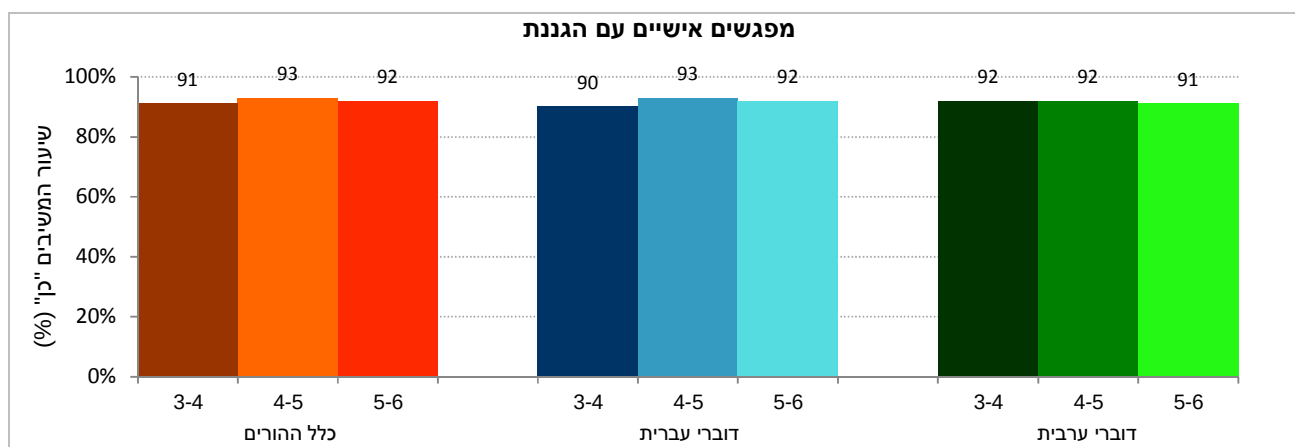
להשלמת הנתונים שעלו מהמדד "שותפות הורים בגן", כפי שהוצגו לעיל, נבחנו דעותיהם של ההורים על המפגשים האישיים עם הגננת. מפגשים אלו הם ערוץ תקשורת נוסף בין ההורים לצוות הגן שמאפשר להם להיות מעודכנים בנעשה בגן – באופן כללי וברמה של ילדם בפרט. ההורים נשאלו אם הגננת קיימה בשנה האחרונה מפגשים אישיים וכן כמה מפגשים התקיימו, אם מפגשים כאלו נחוצים לדעתם ועד כמה חשוב להם לקבל מידע מהגננת על המצב של ילדם.

1.6.1 קיום מפגשים עם ההורים

כאמור, ההורים נשאלו תחילה אם הגננת קיימה עימם מפגשים אישיים בשנה האחרונה והתבקשו להשיב "כן" או "לא".

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על מפגשים אישיים עם הגננת בשנה האחרונה – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 6: דיווחי ההורים על כך שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

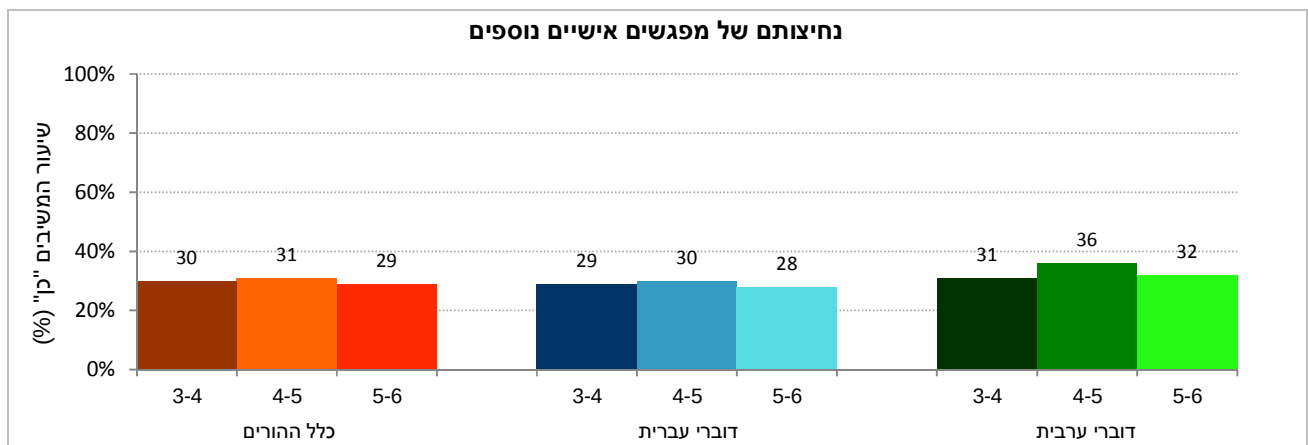

מעיון בתרשים עולה כי כ-90% מההורים דיווחו שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים. שיעורי הדיווח דומים בשני מגזרי השפה ובכל אחד משלבי הגיל.

1.6.2 תפיסת נחיצות המפגשים

ההורים נשאלו גם על נחיצותם של מפגשים אישיים נוספים עם הגננת (התבקשו להשיב "כן" או "לא"). בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על הצורך במפגשים אישיים נוספים עם הגננת – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 7: דיווחי ההורים על נחיצותם של מפגשים נוספים עם הגננת: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

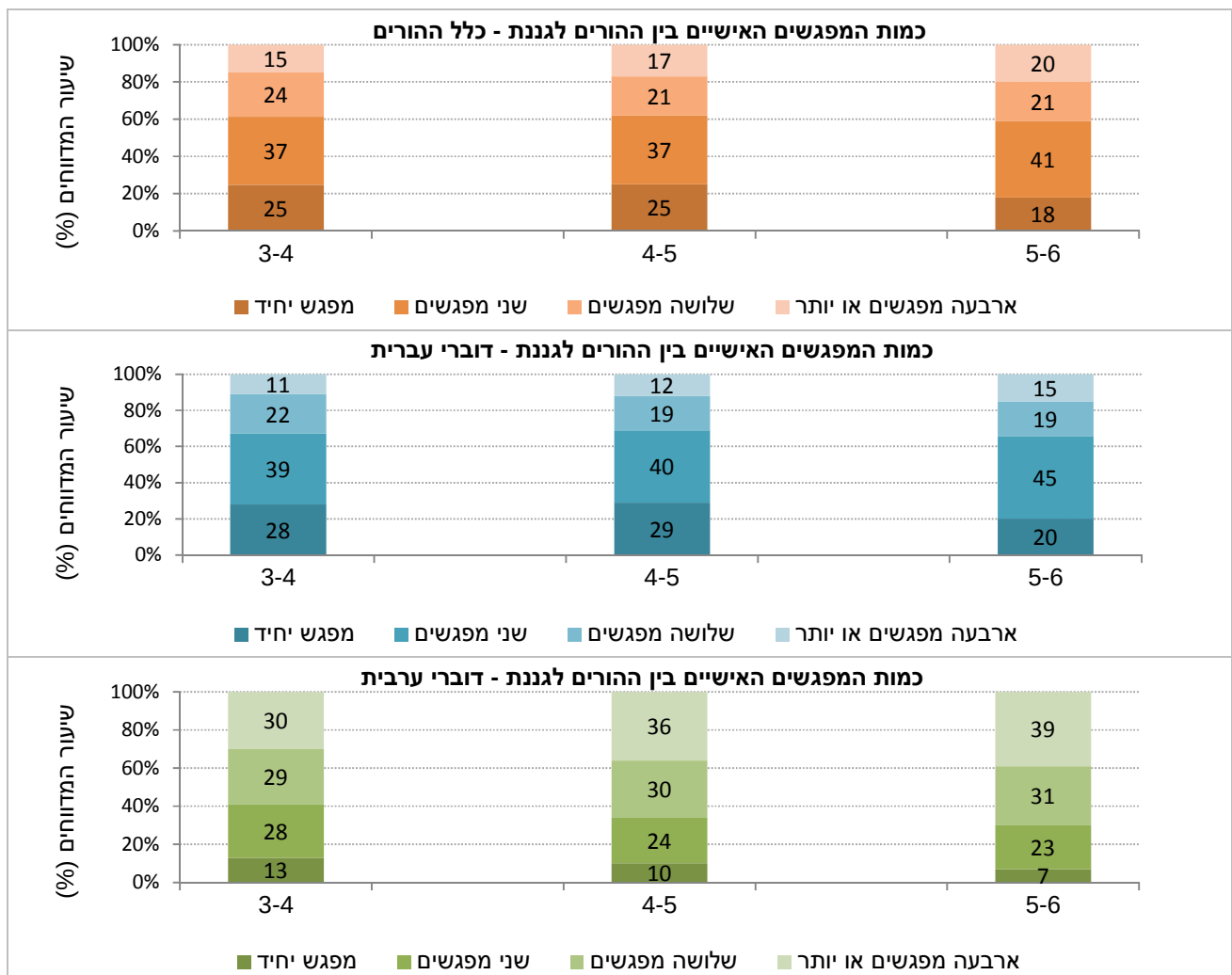
מעיון בתרשים עולה שכ-30% מההורים דיווחו על נחיצותם של מפגשים נוספים עם הגננת. שיעור המדווחים גבוה מעט יותר בקרב הורים דוברי ערבית (31% עד 36%) בהשוואה להורים דוברי עברית (28% עד 30%), וממצא זה בולט בעיקר בשלב גיל 4-5 (פער של 6%).

1.6.3 כמות מפגשים אישיים עם ההורים

נוסף על בחינת תפיסות ההורים בנוגע לנחיצותם של מפגשים נוספים עם הגננת, ההורים שצינו כי הגננת קיימה עימם מפגשים אישיים נתבקשו לפרט כמה מפגשים התקיימו עימם בשנה האחרונה (שאלה פתוחה).

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על כמות המפגשים האישיים בין ההורים לגננת – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 8: דיווחי ההורים על כמות המפגשים האישיים בין ההורים לגננת: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו (בקרוב ההורים שדיווחו שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים)

מעיון בתרשים עולה כי בכל אחד ממגזרי השפה מתקבלת תמונה שונה מדיווחי ההורים שהגננת קיימה עימם מפגשים אישיים: בקרב דוברי העברית ההורים דיווחו בשכיחות הגבוהה ביותר על שני מפגשים פרטניים עם הגננת (39% עד 45%) או על מפגש אחד (20% עד 29%). לעומת זאת, מרבית ההורים דוברי הערבית דיווחו על מפגשים רבים יותר – על שלושה מפגשים (כ-30%) או על ארבעה מפגשים ויותר (30% עד 39%). ממצא זה בולט בעיקר בשלב גיל 4-5 ובשלב גיל 5-6.

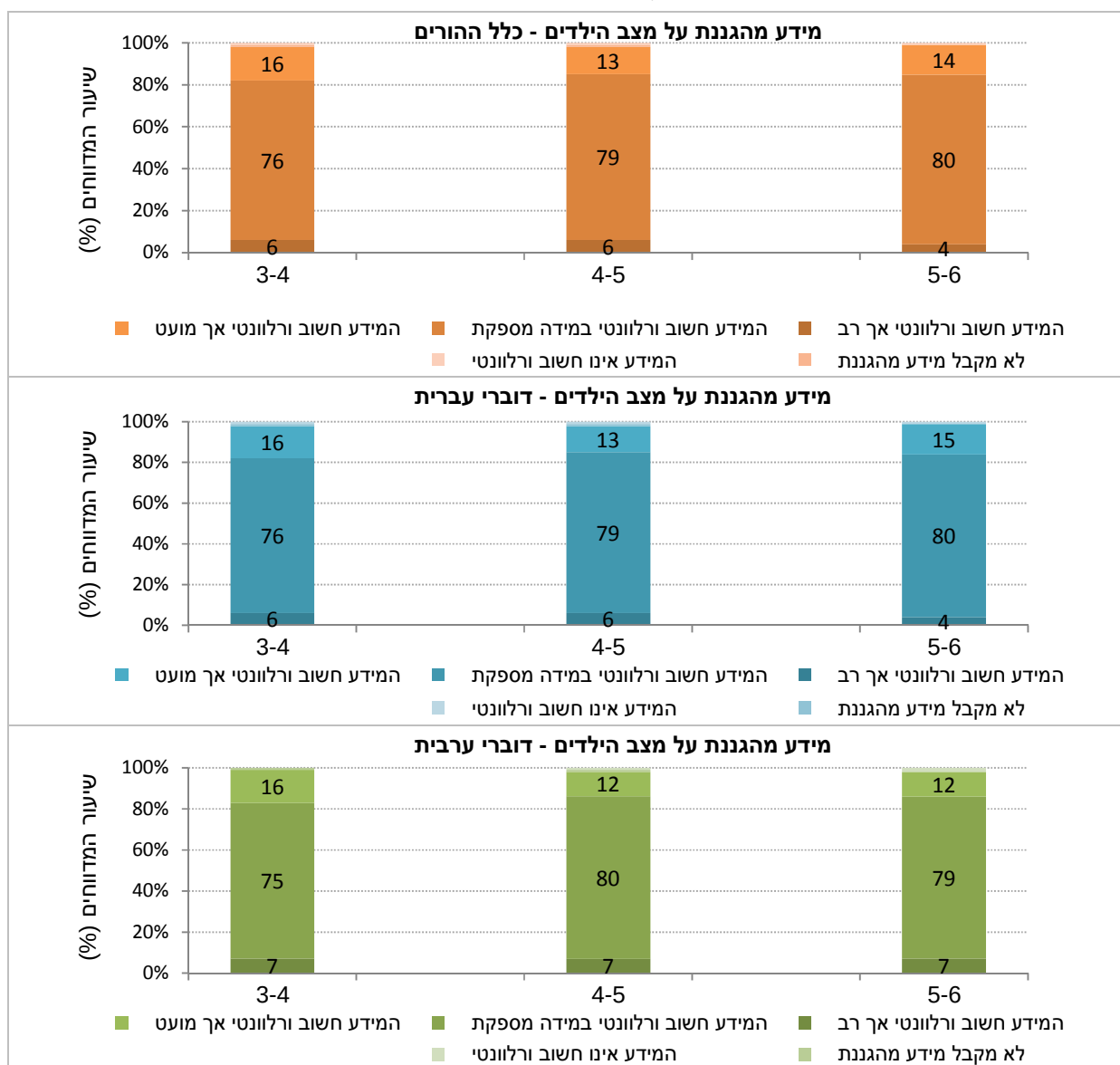
בכל אחד משלבי הגיל, הורים דוברי עברית דיווחו בשכיחות גבוהה יותר, בהשוואה להורים דוברי ערבית, על כמות מפגשים קטנה ובשכיחות נמוכה יותר על כמות מפגשים גדולה. כלומר, נראה כי מספר המפגשים בקרב הורים דוברי ערבית גבוה יותר.

1.6.4 קבלת מידע מהגננת

לבסוף נשאלו ההורים אם הם מקבלים מידע מהגננת על מצב ילדם ועד כמה המידע מהגננות חשוב ורלוונטי עבורם. אפשרויות התשובה שניתנו להורים היו "המידע שאתה מקבל חשוב ורלוונטי עבורך אך רב מדי", "המידע שאתה מקבל חשוב ורלוונטי עבורך ובכמות מספקת", "המידע שאתה מקבל חשוב ורלוונטי עבורך אך מועט מדי", "המידע שאתה מקבל אינו חשוב ורלוונטי עבורך" ו"אתה לא מקבל מידע מהגננת".

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על המידע שהם מקבלים מהגננת על מצב ילדם – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 9: דיווחי ההורים על המידע שהם מקבלים מהגננת על מצב ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

שיעור המשיבים שענו כי אינם מקבלים מידע מהגננת או כי המידע אינו חשוב ורלוונטי נמוך מאוד ולכן לא מוצג ערכו בתרשים.

מעיון בתרשים עולה כי מרבית ההורים (כ-80%) דיווחו שהמידע מהגננת על מצב הילדים חשוב ורלוונטי ושמידתו מספקת. שיעורי המדווחים על כך דומים בכל אחד משלבי הגיל בשני מגזרי השפה, והם נמוכים מעט יותר בשלב גיל 3-4 בהשוואה לשלבי הגיל האחרים.

ככלל, שיעורי הדיווח על קבלת מידע מהגננת בכל אחת מאפשרויות התשובה דומים בין מגזרי השפה. כמעט איש מההורים לא דיווח שאינו מקבל מידע מהגננת כלל (עד 1% מהמדווחים).

לסיכום פרק זה:

- כ-90% מכלל ההורים דיווחו שהגננת מקיימת עימם מפגשים אישיים, ולפי כ-40% מההורים התקיימו עימם שני מפגשים. רק כשליש מההורים דיווחו על נחיצותם של מפגשים נוספים. כמו כן מרבית ההורים (80%) דיווחו שהמידע שהם מקבלים מהגננת על מצב הילדים חשוב ורלוונטי ושמידתו מספקת.
- מדיווחי ההורים עולה שבכל אחד משלבי הגיל כמות המפגשים בקרב דוברי עברית קטנה מכמות המפגשים בקרב דוברי ערבית (מפגש או שניים לעומת שלושה מפגשים ויותר, בהתאמה). למרות זאת ההורים דוברי הערבית דיווחו כי נחוצים מפגשים נוספים עם הגננת בשיעורים גבוהים מעט יותר בהשוואה להורים דוברי העברית, בעיקר בשלב גיל 4-5 (פער של 6%). בכל ההיבטים הנוגעים לקשר שבין ההורים לגננת שיעורי הדיווח דומים יחסית בין שלבי הגיל בשני מגזרי השפה.

1.7 הסביבה הפיזית בגן

כאשר בוחנים את האווירה בגן הילדים חשוב לזכור כי היא אינה עומדת בחלל ריק אלא קשורה לסביבה הפיזית הנתונה. לסביבה הפיזית השפעה רבה על התחושות שחווים הילדים, על צוות הגן ועל היחסים הבין-אישיים בגן. בתוך כך תשתיות מתאימות וסביבה נקייה, מטופחת, מרווחת וחופשית ממפגעים הן תנאי חשוב לאקלים חיובי ומעצים בגן. בתת-פרק זה מוצגים דיווחי ההורים בנוגע לסביבה הפיזית בגן: מבנה הגן, החצר ו מצב התחזוקה בגן.

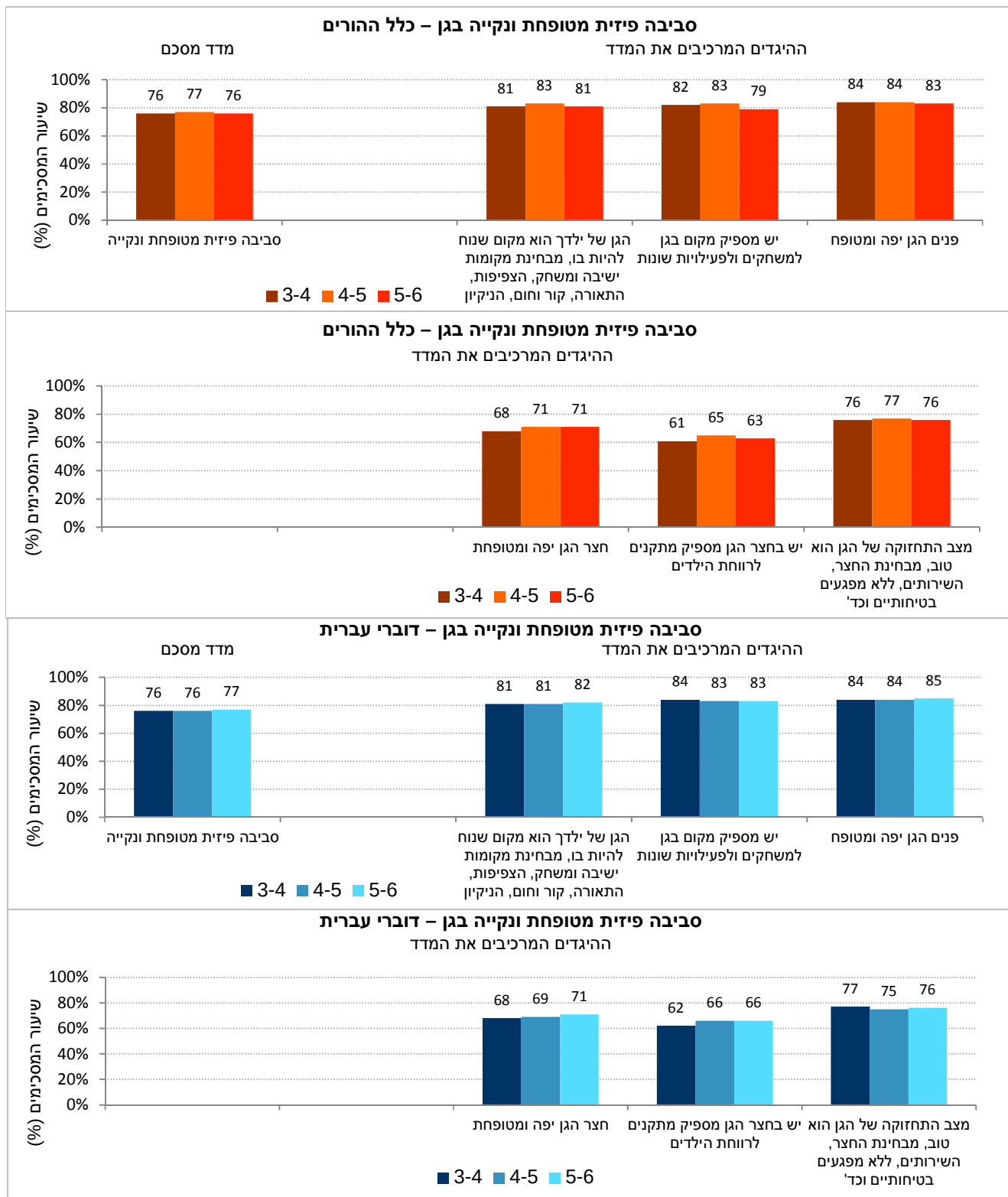
להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם, כפי שהם מוצגים בשאלון:

מדד מסכם: סביבה פיזית מטופחת ונקייה
א. "הגן של ילדך הוא מקום שנח להיות בו, מבחינת מקומות ישיבה ומשחק, הצפיפות, התאורה, קור וחום, הניקיון".
ב. "יש מספיק מקום בגן למשחקים ולפעילויות שונות".
ג. "פנים הגן יפה ומטופח".
ד. "חצר הגן יפה ומטופחת".
ה. "יש בחצר הגן מספיק מתקנים לרווחת הילדים".
ו. "מצב התחזוקה של הגן הוא טוב, מבחינת החצר, השירותים, ללא מפגעים בטיחותיים וכד'".

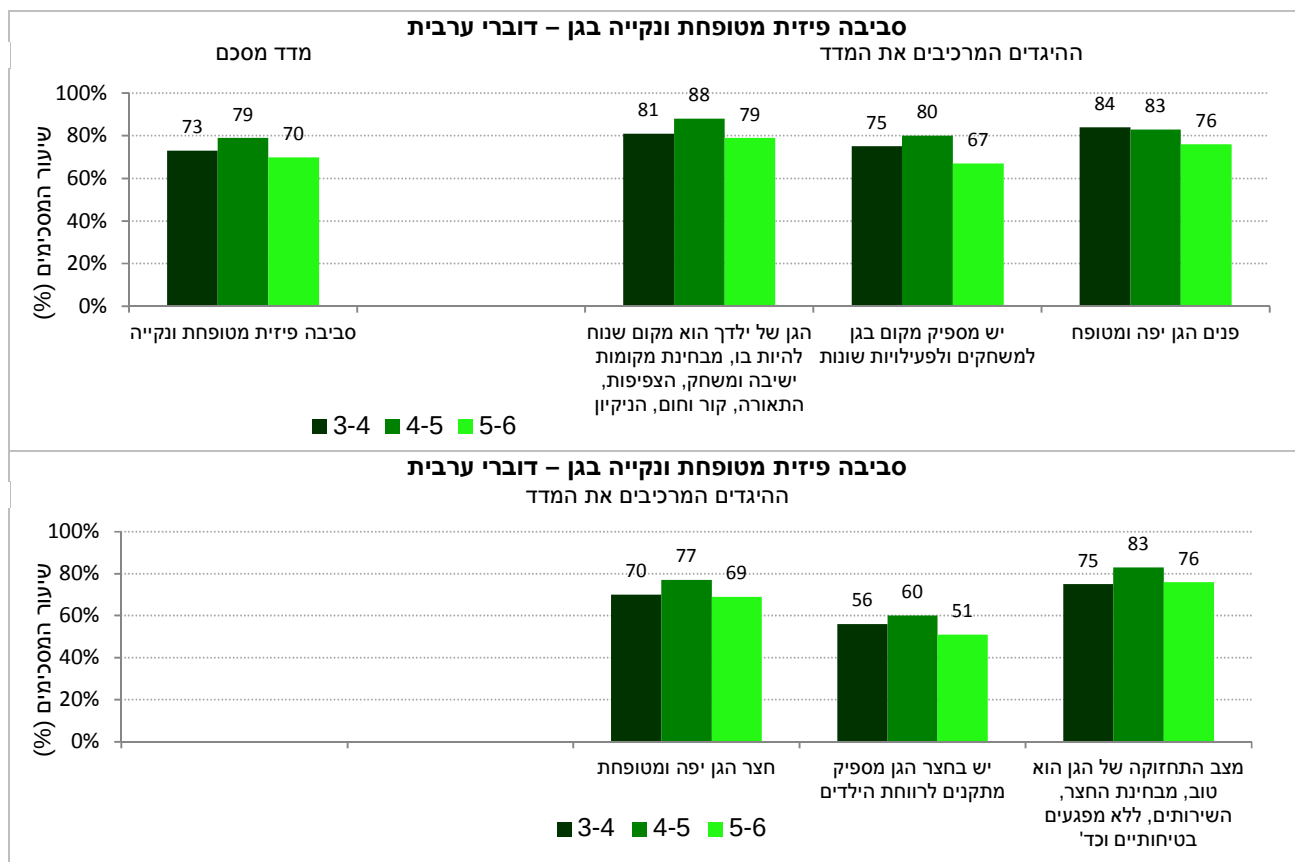
סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" ועד "במידה מועטה מאוד". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם **סביבה פיזית מטופחת ונקייה** ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 10: דיווחי ההורים על סביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

המשך תרשים: דיווחי ההורים על סביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן בתחומים שונים: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו על סביבה פיזית מטופחת ונקייה בגן עומד על כ-75%. בקרב הורים דוברי עברית שיעורי הדיווח דומים בכל אחד משלבי הגיל, ואילו בקרב הורים דוברי ערבית הם גבוהים יותר בשלב גיל 4-5 בהשוואה לשני שלבי הגיל האחרים (79% לעומת 70% בשלב גיל 5-6 ו-73% בשלב גיל 4-3).

עוד אפשר ללמוד מהתבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד המסכם ששיעורי ההורים שתפיסו את חוביות בנוגע להיבטים הנוגעים לחצר הגן (61% עד 71% מכלל ההורים) נמוכים משיעורי ההורים המחזיקים בתפיסות חיוביות על היבטים הנוגעים לפנים הגן (76% עד 84% מכלל ההורים). מגמה זו נרשמה בשני מגזרי השפה.

2. מוגנות ואלימות

במוקד פרק זה עומדים נושאי האלימות והמוגנות בגנים, כפי שהם באים לידי ביטוי בדיווחי ההורים. נושא האלימות הוא אחד הנושאים החשובים שעומדים על סדר יומם של מערכת החינוך ושל השיח הציבורי בישראל בשנים האחרונות.

2.1 אלימות בין הילדים בגן

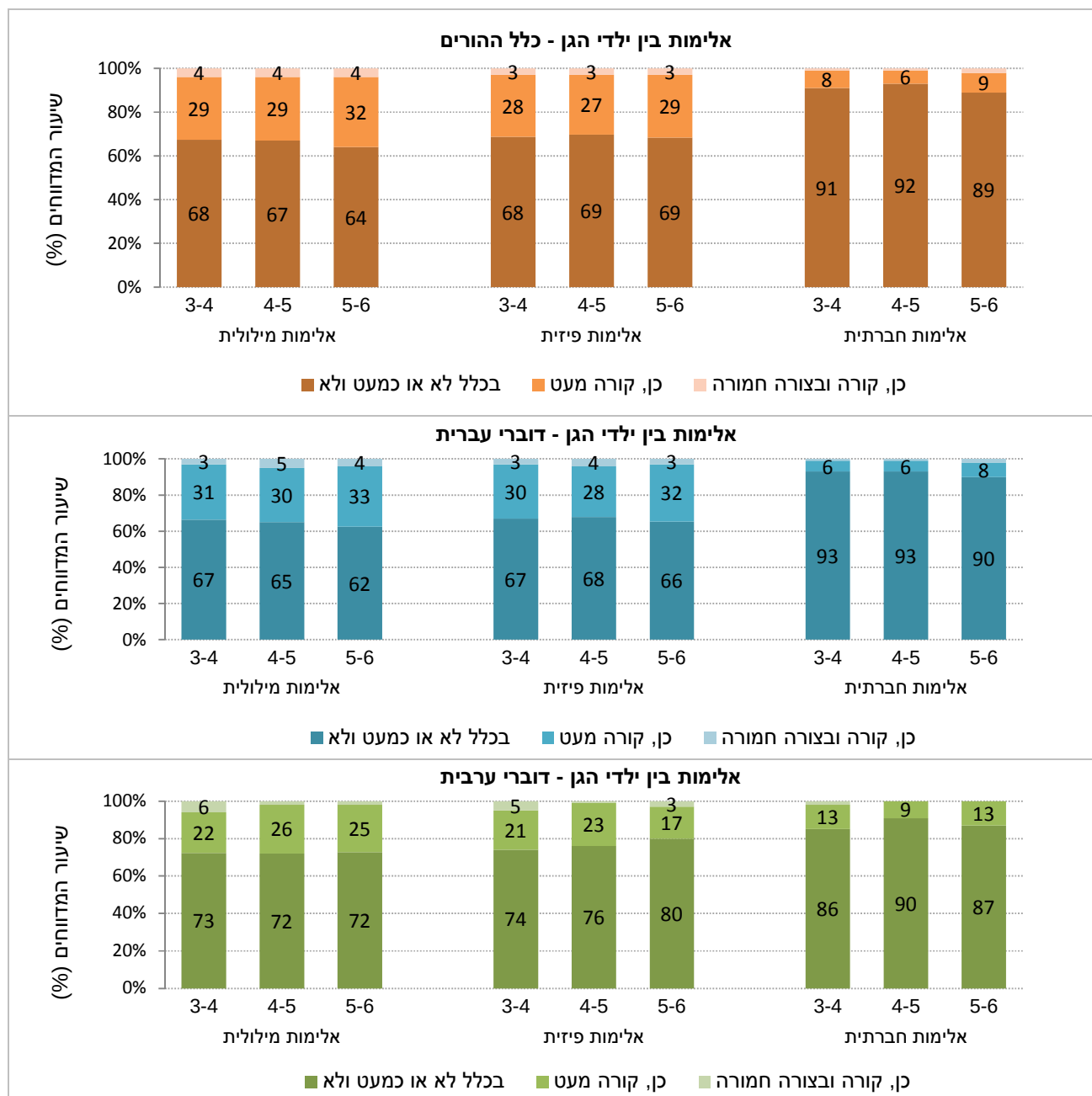
תת-פרק זה עוסק בדיווחי ההורים על מעשי אלימות בין ילדים בין כותלי הגן: אלימות מילולית (כמו קללות ועלבונות), אלימות פיזית (כמו מכות, סטירות ודחיפות) ואלימות חברתית (כמו חרם או הפצת שמועות). בנוגע לכל אחד משלושת סוגי האלימות נשאלו ההורים אם הילד שלהם חווה בגן אלימות מצד ילדים אחרים, ואם כן – באיזה היקף. להורים ניתנו שלוש אפשרויות תשובה: "בכלל לא או כמעט בכלל לא", "כן, קורה מעט" ו"כן, קורה ובצורה חמורה".

להלן פירוט ההיגדים הנוגעים לנושא זה, כפי שהם מוצגים בשאלון:

נושא ללא מדד מסכם: אלימות בין ילדי הגן
א. "האם ילדך חווה בגן אלימות מילולית , כמו קללות ועלבונות מצד ילדים אחרים, ואם כן – באיזה היקף?"
ב. "האם ילדך חווה בגן אלימות פיזית , כמו מכות, סטירות ודחיפות מצד ילדים אחרים, ואם כן – באיזה היקף?"
ג. "האם ילדך חווה בגן אלימות חברתית , כמו חרם, הפצת שמועות, ילדים אמרו לילדים אחרים לא לדבר איתו וכדומה, ואם כן – באיזה היקף?"

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים כי **ילדם חווה אלימות מילולית, פיזית או חברתית מצד ילדים אחרים בגן** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5, 5-6 ו-6-7.

תרשים 11: דיווחי ההורים על אלימות בין ילדי הגן: שיעורי המדווחים לפי סוג האלימות, מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

כאשר שיעור המשיבים נמוך מ-2% לא הוצגו הערכים בתרשים.

מעיון בתרשים עולה כי מרבית ההורים דיווחו כי ילדם לא חווה אלימות משלושת הסוגים מצד ילדים אחרים בגן. אף על פי כן, כ-30% מההורים דיווחו שקרה מעט שילדם חווה אלימות מילולית או אלימות פיזית, וכ-4% מההורים דיווחו על היקף חמור של שני סוגי האלימות הללו. שיעורי הדיווח על מקרים

מעטים של אלימות חברתית או על היקף חמור שלה נמוכים בהשוואה לשני סוגי האלימות האחרים ועומדים על פחות מ-10%.

עוד עולה מעיון בתרשים כי שיעורי הדיווח על מקרים מעטים של אלימות מילולית ושל אלימות פיזית גבוהים יותר בקרב הורים דוברי עברית בהשוואה להורים דוברי ערבית בכל אחד משלבי הגיל (28% עד 33% לעומת 17% עד 26%, בהתאמה). תמונה הפוכה נרשמה בנוגע לאלימות חברתית – בקרב הורים דוברי ערבית נרשמו שיעורי דיווח גבוהים יותר על מקרי אלימות מעטים בהשוואה לדוברי ערבית (9% עד 13% לעומת 6% עד 8%, בהתאמה). לא נרשמה מגמה אחידה של פערים בין מגזרי השפה בנוגע להיקף חמור של שלושת סוגי האלימות.

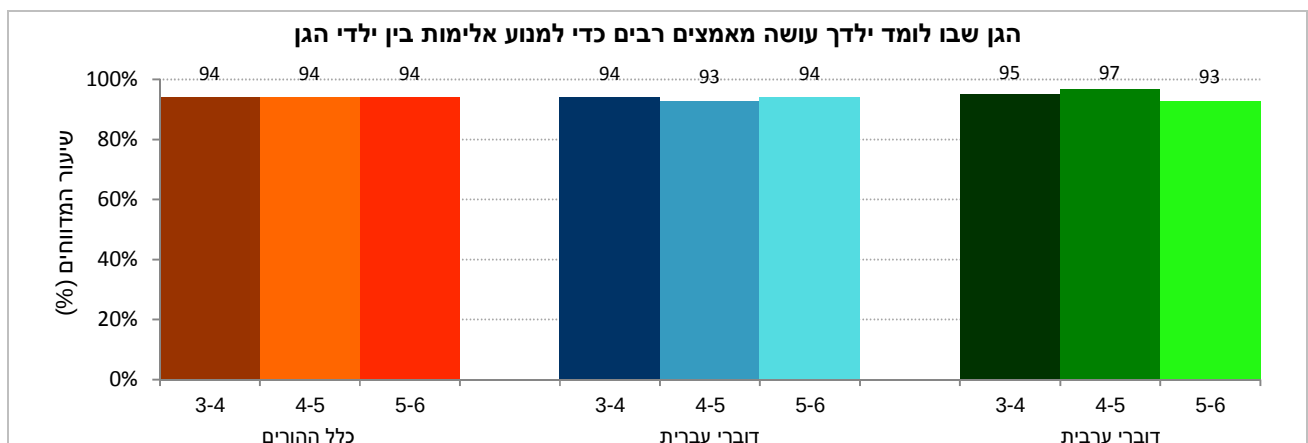
2.2 מאמצי צוות הגן למניעת אלימות

עוד נשאלו ההורים באשר למאמצים שצוות הגן משקיע לדעתם כדי למנוע אלימות ולמגר מעשי אלימות. יש לזכור כי גם כאשר תלמידים חשים מוגנים ובטוחים בגן, חשוב לבחון אם הגן ממשיך לפעול כדי לשמר מצב זה ולהשקיע בכך מאמצים.

ההורים נשאלו "האם לדעתך צוות הגן שבו לומד ילדך עושה מאמצים רבים כדי למנוע ולטפל באלימות בין הילדים?" ודירגו את תשובתם על סולם בן חמש דרגות, מ"במידה רבה מאוד" עד "במידה מועטה מאוד או בכלל לא". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמדווחים על כך שצוות הגן עושה מאמצים כדי למנוע אלימות.

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על **מאמצי צוות הגן למניעת אלימות** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 12: דיווחי ההורים על כך שצוות הגן עושה מאמצים למניעת אלימות: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו על כך שצוות הגן עושה מאמצים למניעת אלימות עומד על 94%. הורים דוברי ערבית בשלב גיל 4-5 דיווחו על כך בשיעורים גבוהים מעט יותר מהורים דוברי עברית בשלב גיל זה.

ההורים שצינו כי לדעתם צוות הגן עושה מאמצים למניעת אלימות במידה בינונית ומטה נתבקשו להסביר מדוע הם חשים כך. שאלה זו הייתה שאלה פתוחה.

א. היו הורים שצינו שיש אלימות לא מטופלת בגן עקב חוסר אכפתיות של הגננת ושל שאר צוות הגן:

"אי אכפתיות והצוות כן נוהג להגיד שזה בסדר כי הם ילדים." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"הן לא עושה מספיק לצרור אלימות בין הילדים." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"חוסר אכפתיות מצד הגננת." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

ב. היו הורים שצינו כי צוות הגן אינו מצליח להשתלט על הילדים משום שהיחס בין מספרם של אנשי הצוות לכמות הילדים בגן נמוך ומשום שאין לצוות די כלים להתמודד עם אלימות:

"אני נמצאת הרבה כן וכואה את אולת הילד של הגננת להשתלט על הילדים האלימים. זה לא בדיוק אמתה, צריך עוד אנשים בצוות, צריך עוד עזרה, עוד אננות, שיח וכד'." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"הגננת לא יודעת איך להתמודד עם ילדים, אין לה שום הדרכה והיא אובדת עצות." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"לא מתמודדים עם הסואיה הזו באופן יסודי ביותר, צריך לפטף בנושא האלימות והצונשים הכבדים. מכאן הגננות אין צוות שמע מוכר לפטף בנושא הזה כראוי, יש מה לפטר בנושא הזה." (הורה לילד/ה דובר/ת ערבית)

2.3 אלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן

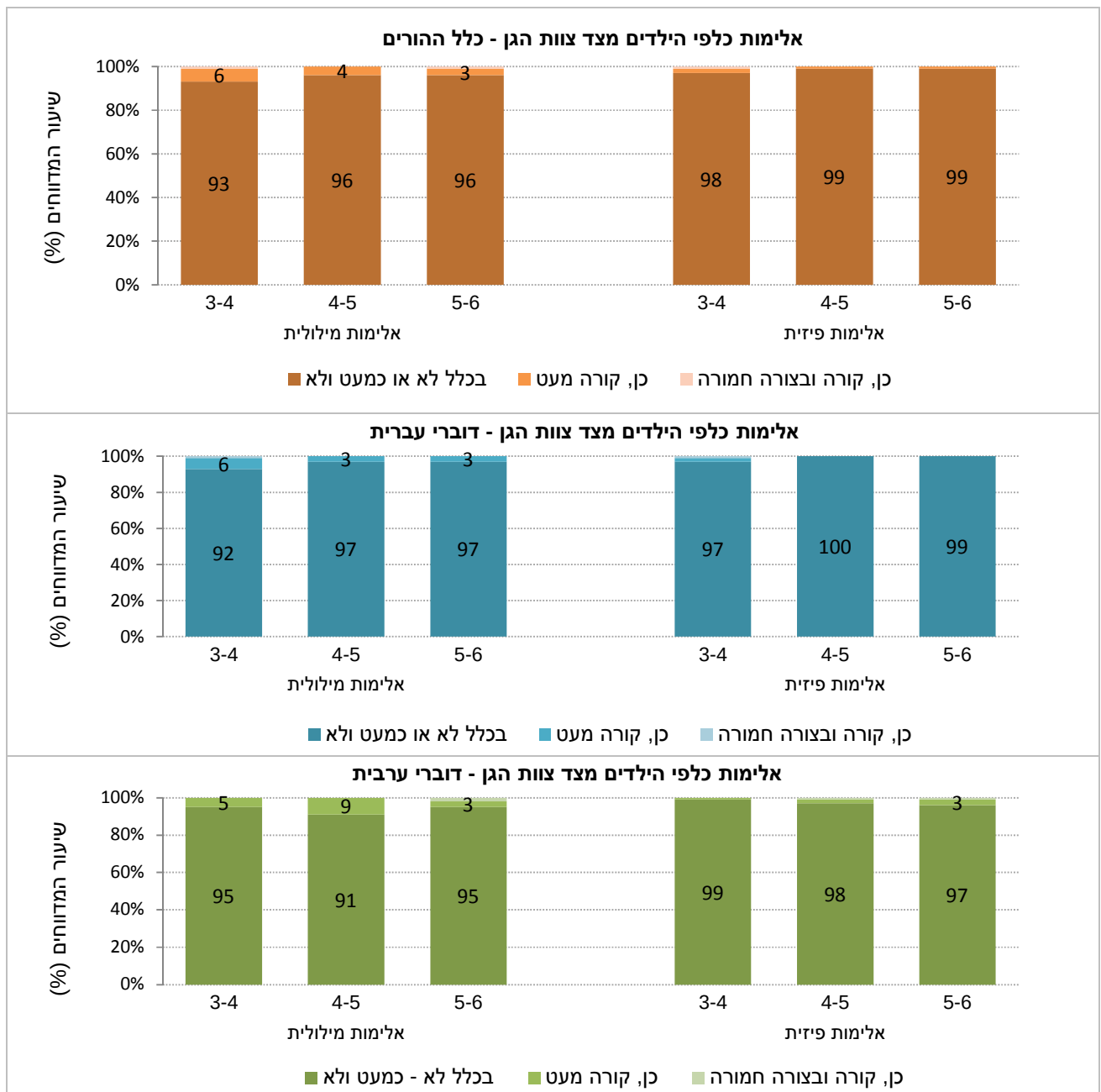
תת-פרק זה עוסק במעשי אלימות בגן כלפי הילדים מצד צוות הגן, לפי דיווחי ההורים. ההורים נשאלו אם הילד שלהם חווה בגן אלימות מילולית או אלימות פיזית מצד צוות הגן, ואם כן – באיזה היקף. אלה אפשרויות התשובה שניתנו להורים: "בכלל לא או כמעט בכלל לא", "כן, קורה מעט" ו"כן, קורה ובצורה חמורה".

להלן פירוט ההיגדים הנוגעים לנושא זה, כפי שהם מוצגים בשאלון:

נושא ללא מדד מסכם: אלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן
א. "האם ילדך חווה בגן אלימות מילולית כמו קללות ועלבונות מצד צוות הגן, ואם כן – באיזה היקף?"
ב. "האם ילדך חווה בגן אלימות פיזית כמו מכות, סטירות ודחיפות מצד צוות הגן?"

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים כי **ילדם חווה אלימות מילולית או אלימות פיזית מצד צוות הגן** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 13: דיווחי ההורים על אלימות כלפי הילדים מצד צוות הגן: שיעורי המדווחים לפי סוג האלימות, מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

כאשר שיעור המשיבים נמוך מ-2% לא הוצגו הערכים בתרשים.

מעיון בתרשים עולה כי כמעט כל ההורים דיווחו שילדם לא חווה אלימות מילולית או אלימות פיזית מצד צוות הגן. ככלל, בשני מגזרי השפה שיעורי הדיווח שיקרה מעט שילדם חווה אלימות מילולית (3% עד 6% בקרב דוברי עברית ו-3% עד 9% בקרב דוברי ערבית) גבוהים משיעורי הדיווח על מקרים מעטים של אלימות פיזית (0% עד 2% בקרב דוברי עברית ו-1% עד 3% בקרב דוברי ערבית).

3. התמקדות הגן בהיבטים לימודיים ובהיבטים חברתיים, רגשיים

וערכיים

סוגיה העולה בשנים האחרונות בנוגע לגני הילדים עוסקת בתפקידה הכפול של מערכת החינוך עבור הילדים: הן הכנה לבית הספר (בפרט במיומנויות כגון קריאה, כתיבה וחשבון), הן הקניית כישורים חברתיים, רגשיים וערכיים (כבוד לזולת, סובלנות וכד'). לפיכך, הוחלט לבדוק כיצד ההורים תופסים סוגיה זו: עד כמה הגן שבו לומד ילדם אמור לקדם מטרות אלה, אחת בהשוואה לשנייה, ועד כמה הוא מקדמן בפועל.

בתחילה מוצגים דיווחי ההורים על תפיסתם את הגן בו לומד ילדם כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים, ולאחר מכן מוצגים דיווחי ההורים על האיזון הרצוי מבחינתם בין השניים. שני הנושאים הנתונים מוצגים בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בתוך כל אחת מקבוצות אלה נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לפי שלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

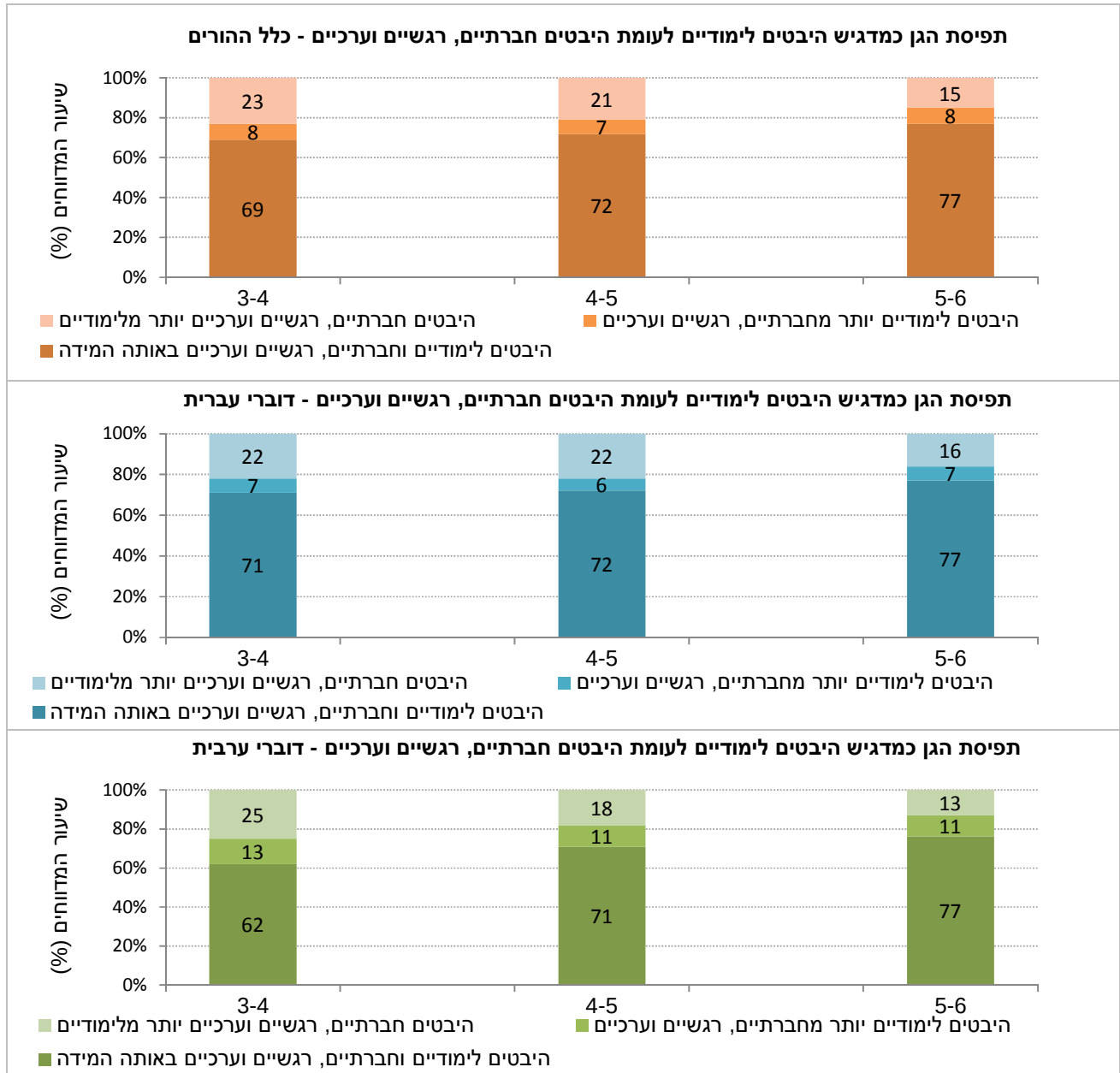
3.1 תפיסת הגן כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים

וערכיים

בתת-פרק זה מוצגות תפיסות ההורים בנוגע לאיזון בפועל בין היבטים לימודיים לבין היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים. ההורים נשאלו מה לדעתם הגן שבו לומד ילדם מדגיש יותר: היבטים לימודיים או היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים. שלוש אפשרויות תשובה ניתנו להורים: "הגן מדגיש הן היבטים לימודיים והן היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה המידה"; "הגן מדגיש יותר היבטים לימודיים ופחות היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים"; "הגן מדגיש יותר היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים ופחות היבטים לימודיים".

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על תפיסת הגן כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 14: דיווחי ההורים על תפיסתם את הגן שבו לומד ילדם כמדגיש היבטים לימודיים לעומת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי מרבית ההורים דיווחו כי מערכת החינוך **מדגישה היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה מידה**. שיעור המדווחים גבוה יותר ככל ששלב הגיל גבוה יותר (69% בשלב גיל 3-4, 72% בשלב גיל 4-5 ו-77% בשלב גיל 5-6). בשלב גיל 4-3 הורים דוברי עברית דיווחו

על כך בשיעורים גבוהים יותר (71%) בהשוואה להורים דוברי ערבית (62%), ואילו בשני שלבי הגיל האחרים נרשם שיעור מדווחים דומה בשני מגזרי השפה.

שיעור המדווחים על **הדגשת היבטים לימודיים יותר מהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים** עומד על כ-12% בקרב הורים דוברי ערבית ועל כ-7% בקרב הורים דוברי עברית. מנגד, שיעור המדווחים על **הדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים יותר מהיבטים לימודיים** עומד על כ-20% בשני מגזרי השפה והוא נמוך יותר עם העלייה בשלבי הגיל, בעיקר בקרב הורים דוברי ערבית.

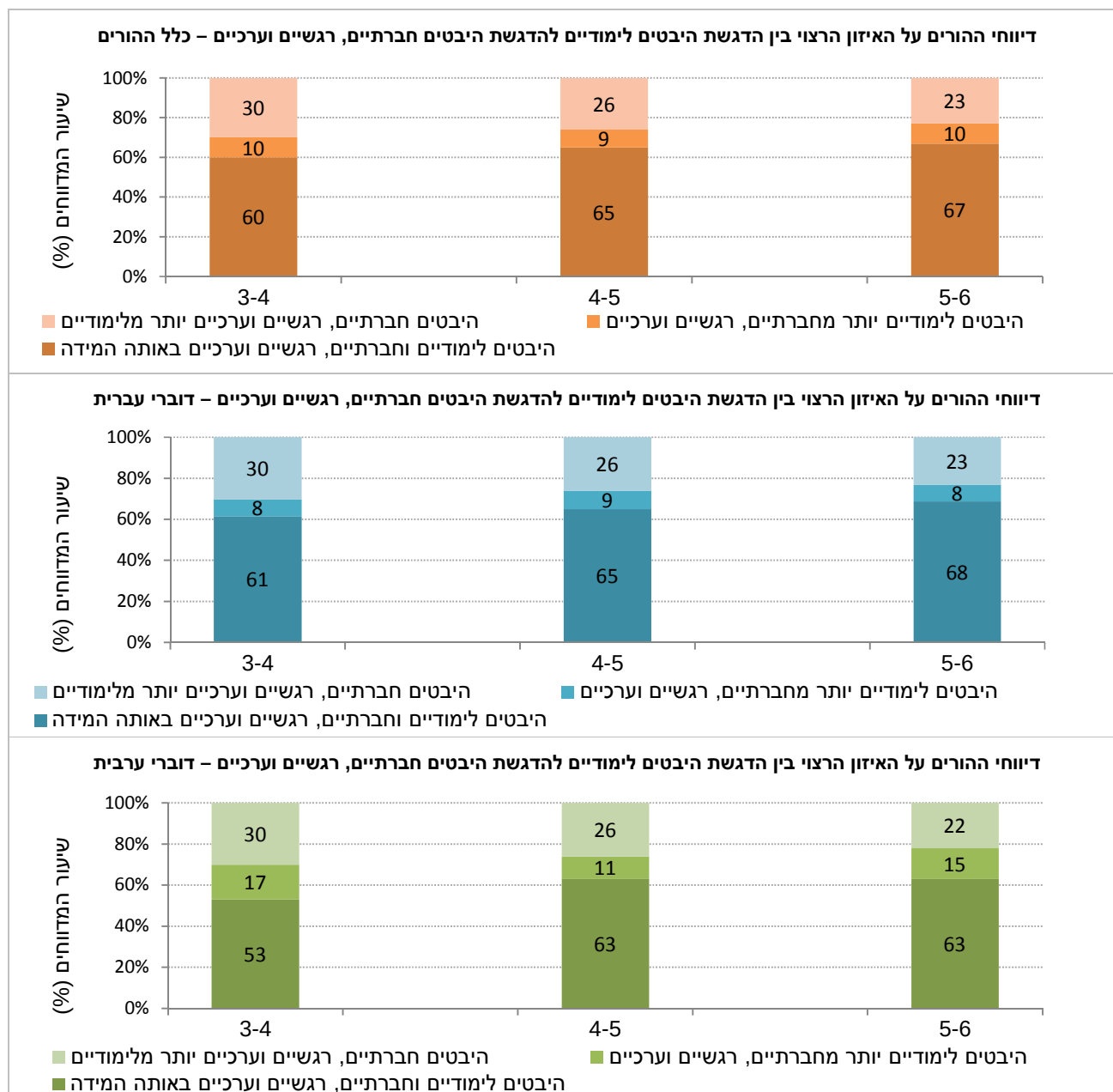
3.2 עמדות ההורים בנוגע לאיזון בין הדגשת היבטים לימודיים לחברתיים,

רגשיים וערכיים

בתת-הפרק הקודם נשאלו ההורים על האיזון בפועל בין הדגשת היבטים לימודיים לבין הדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים. בתת-פרק זה מוצגים דיווחי ההורים על **המצב הרצוי** בעיניהם בנוגע לאיזון זה. כך יובנו לעומק תפיסות ההורים באשר לרצוי לעומת המצוי בסוגיה זו. ההורים נשאלו מה לדעתם הגן שבו לומד הילד שלהם **צריך להדגיש ולקדם** יותר: היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים או היבטים לימודיים. אלה אפשרויות התשובה שניתנו להורים: "היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה המידה"; "יותר היבטים לימודיים ופחות היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים"; "יותר היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים ופחות היבטים לימודיים".

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על **האיזון הרצוי בין הדגשת היבטים לימודיים להדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 15: דיווחי ההורים על האיזון הרצוי בין הדגשת היבטים לימודיים להדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי מרבית ההורים דיווחו שהאיזון הרצוי בעיניהם הוא הדגשת היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים **באותה מידה** (60% בשלב גיל 3-4, 65% בשלב גיל 4-5 ו-67% בשלב גיל 5-6). לאחר מכן דיווחו ההורים על איזון רצוי של הדגשת היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים יותר מהיבטים לימודיים (30% בשלב גיל 3-4, 26% בשלב גיל 4-5 ו-23% בשלב גיל 5-6) ולבסוף על הדגשת היבטים לימודיים יותר מהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים (כ-10%). שיעורי הדיווח על הדגשת

ההיבטים **באותה מידה** גבוהים יותר בקרב הורים דוברי עברית (61% עד 68%) בהשוואה להורים דוברי ערבית (53% עד 63%), בעיקר בשלב גיל 3-4 (פער של 8%).

פער דומה אך בכיוון ההפוך נרשם בשיעור המדווחים על איזון רצוי של **היבטים לימודיים יותר מהיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים** – שיעורי הדיווח בקרב הורים דוברי ערבית היו גבוהים יותר בשלבי גיל 3-4 ו-5-6 בהשוואה להורים דוברי עברית.

בשני מגזרי השפה דיווחו ההורים בשיעורים דומים על איזון רצוי של **היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים יותר מהיבטים לימודיים**, ונראה שכלל ששלב הגיל גבוה יותר שיעורי הדיווח נמוכים יותר.

לסיכום פרק זה:

- מרבית ההורים (כ-75%) דיווחו שמערכת החינוך מדגישה **היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה מידה**. מעט פחות (כ-65%) דיווחו שזהו גם האיזון הרצוי בעיניהם. לעומת זאת כ-25% מההורים דיווחו שראוי לדעתם להדגיש **היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים יותר מהיבטים לימודיים**, וכ-10% דיווחו שראוי יותר להדגיש את **ההיבטים הלימודיים**. שיעורי ההורים שדיווחו על הדגשת היבטים אלו בפועל אכן היו דומים למצב הרצוי בעיני ההורים.
- השוואה בין מגזרי השפה מלמדת כי שיעור ההורים שדיווחו על הדגשת היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה מידה גבוה יותר בקרב הורים דוברי עברית בשלב גיל 3-4 בהשוואה להורים דוברי ערבית, ודומה ביתר שלבי הגיל. הורים דוברי עברית דיווחו בשיעורים גבוהים יותר גם על כך שזהו האיזון הרצוי בעיניהם בהשוואה לדוברי ערבית בכל שלבי הגיל. באשר להדגשת אחד ההיבטים יותר מהאחר נרשמה בכל אחד ממגזרי השפה מגמה אחרת: הורים דוברי ערבית דיווחו בשיעורים גבוהים יותר על **הדגשת היבטים לימודיים** ועל כך שזהו האיזון הרצוי בהשוואה להורים דוברי עברית. לעומת זאת הורים דוברי עברית בשלבי הגיל 4-5 ו-5-6 דיווחו בשיעורים גבוהים מעט יותר מדוברי הערבית על כך שמערכת החינוך מדגישה **היבטים חברתיים, רגשיים וערכיים יותר מהיבטים לימודיים**, אך לא נמצאו פערים בין שני מגזרי השפה בשיעורי המדווחים על **האיזון הרצוי** בהדגשת היבטים אלו.
- מהשוואה בין שלבי הגיל עולה כי שיעור כלל ההורים שדיווחו על הדגשת היבטים לימודיים והיבטים חברתיים, רגשיים וערכיים באותה מידה ועל כך שזהו האיזון הרצוי בעיניהם היו גבוהים יותר ככל ששלב הגיל גבוה יותר.

4. בחירת הגן

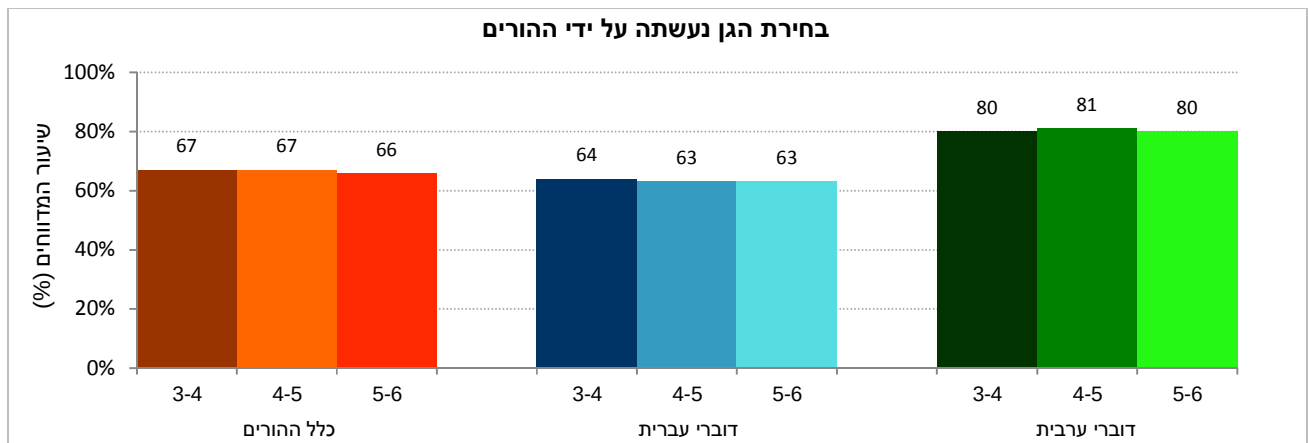
אחת ההחלטות החשובות ביותר שהורים יכולים לקבל עבור הילדים שלהם היא בחירת הגן שאליו ילכו. בחלק זה ביקשנו לבחון מהם שיעורי ההורים שבחרים את הגן שבו ילמד ילדם ואם ההורים מעוניינים באפשרות בחירה כזו.

4.1 מעורבות ההורה בבחירת הגן

ההורים נשאלו אם הם בחרו את הגן שאליו הם שולחים את ילדם או שהגן נקבע עבורם. ניתנו להם שלוש אפשרויות תשובה: "בחרתי את הגן", "נקבע עבור ילדך ללמוד בגן שבו הוא לומד" ו"יש רק גן אחד ביישוב או במועצה הרלוונטי עבור הילד שלך".

בתרשים שלהלן מוצגים שיעורי ההורים שדיווחו כי הם בחרו לאיזה גן לשלוח את ילדם, בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 16: דיווחי ההורים על כך שהם בחרו לאיזה גן לשלוח את ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

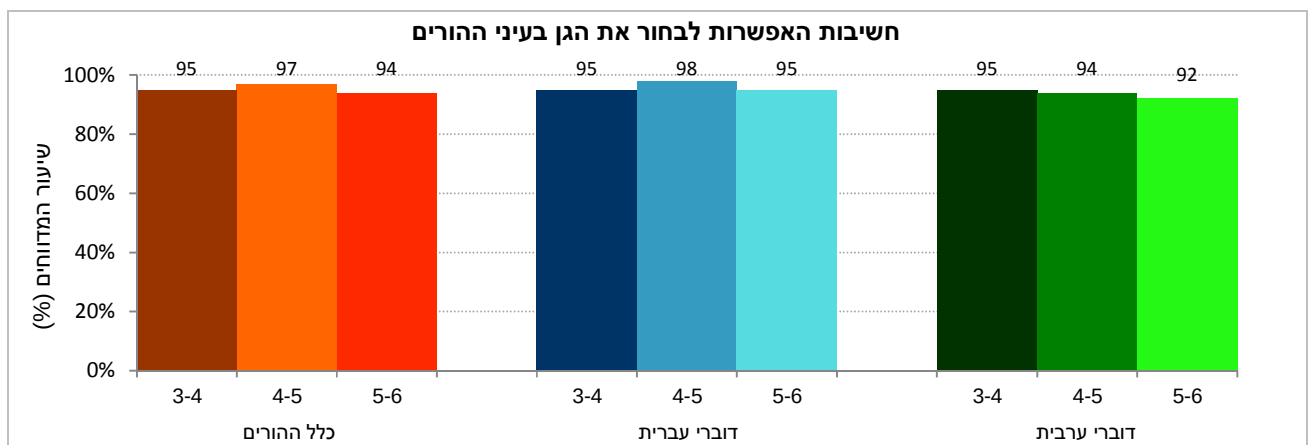
מעיון בתרשים עולה כי שיעור ההורים שדיווחו שהם בחרו לאיזה גן לשלוח את ילדם עומד על כ-80% בקרב דוברי ערבית, ואילו שיעור המדווחים בקרב הורים דוברי עברית עומד על כ-65%. פערים גדולים אלו ניכרים בכל אחד משלבי הגיל.

4.2 חשיבות בחירת הגן בעיני ההורים

להשלמת הנתונים שעלו מהשאלה על בחירת הגן, נשאלו ההורים על חשיבות האפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם. ההורים התבקשו לדרג את מידת הסכמתם עם הנאמר בהיגד "חשוב לך שייתנו לך את האפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדך", על סולם בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" עד "במידה מועטה מאוד או בכלל לא". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד, כלומר רואים חשיבות באפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם.

בתרשים שלהלן מוצגים שיעורי ההורים הרואים חשיבות באפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית. בכל אחת מהקבוצות נתוני תשע"ו מוצגים בחלוקה לשלבי גיל: 3-4, 4-5 ו-5-6.

תרשים 17: דיווחי ההורים על חשיבות האפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה ושלב גיל בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי רוב ניכר של ההורים (94% עד 97%), בשני מגזרי השפה ובכל אחד משלבי הגיל, רואים חשיבות באפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם. בשלב גיל 5-4 ובשלב גיל 6-5 שיעור המדווחים בקרב הורים דוברי עברית גבוה מעט בהשוואה לשיעור המדווחים בקרב הורים דוברי ערבית.

לסיכום פרק זה:

רוב ניכר של ההורים (94% עד 97%) בכל אחד ממגזרי השפה רואים חשיבות רבה או רבה מאוד באפשרות לבחור לאיזה גן לשלוח את ילדם, ואילו שיעורים נמוכים יותר, כ-65% בקרב הורים דוברי עברית וכ-80% בקרב הורים דוברי ערבית, דיווחו על בחירת הגן בפועל. הפער בין חשיבות האפשרות לבחור את הגן לבין הבחירה בפועל גדול באופן ניכר בקרב הורים דוברי עברית בהשוואה לדוברי ערבית (פער של כ-30% לעומת פער של כ-15%, בהתאמה).

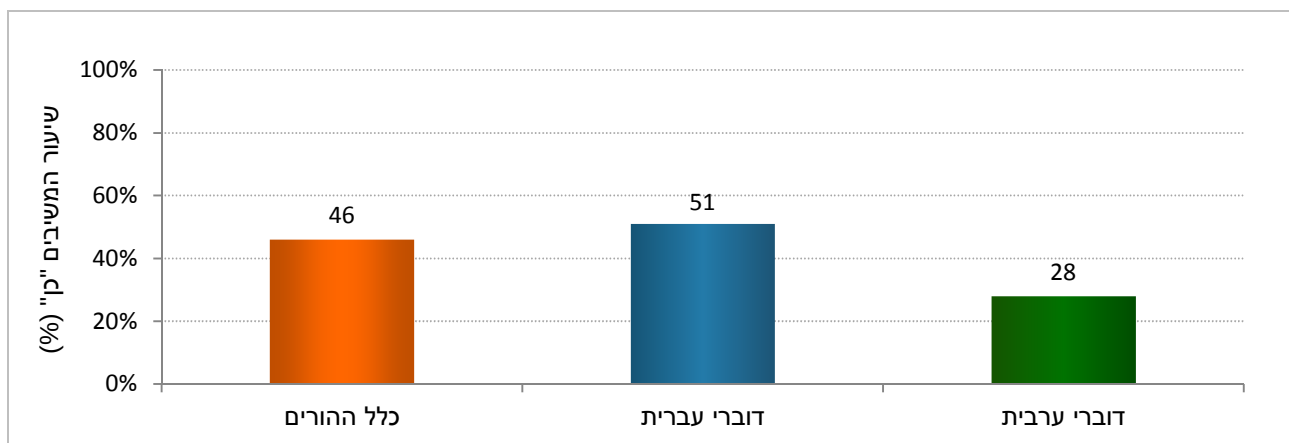
5. השתתפות ילדי הגן בצהרונים

ההורים לילדים בגנים נשאלו על היבטים שונים הנוגעים להשתתפות ילדם בצהרונים אחרי הגן. תחילה נשאלו ההורים אם ילדם רשום לצהרון אחרי הגן ולאחר מכן על מקום קיומו של הצהרון, על סוג הצהרון ועל הפעילויות בו. לבסוף ההורים התבקשו לציין אם הם שבעי רצון מהצהרון, מהפעילויות בו וממדריכי הצהרון.

5.1 רישום לצהרון

כאמור, ההורים נשאלו תחילה אם ילדם רשום לצהרון אחרי הגן והתבקשו להשיב "כן" או "לא". בתרשים שלהלן מוצגים שיעורי ההורים שדיווחו כי **ילדם רשום לצהרון אחרי הגן** – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

תרשים 18: דיווחי ההורים על רישום ילדם לצהרון אחרי הגן: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי כמחצית ההורים דוברי העברית דיווחו שילדם רשום לצהרון לעומת 28% בקרב הורים דוברי ערבית.

הורים שדיווחו כי ילדם אינו רשום לצהרון בגן התבקשו לפרט מדוע. שאלה זו הייתה שאלה פתוחה.

א. הורים רבים ציינו כי אין להם צורך ברישום ילדם לצהרון מכיוון שאחד מההורים בבית, מכיוון שיש מי שיכול לאסוף את הילד או משום שהגן שבו הילד לומד פעיל עד שעות אחר הצהריים:

"אחר הצהריים ההורים בבית." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"יש מישהו בבית אז אין צורך בצהרון." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"יוס אימאדיס ארוק." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

ב. היו הורים שצינו כי אינם מעוניינים לרשום את ילדם לצהרון מכיוון שהם רוצים שהוא יחזור הביתה לאחר הגן, מפאת גילו הצעיר או משום שהילד עצמו לא רוצה בכך:

"אני לא רוצה, אני רוצה שיאדף בבית." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"כי אני חושב שמספיק לה השעות של הילד." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"היא לא רצתה." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"היא קטנה מדי." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

ג. חלק מההורים ציינו כי אין ביישוב שלהם או בסביבת מגוריהם צהרון כלל ולכן לא קיימת אפשרות כזו. חשוב לציין כי מרבית ההורים שצינו כי אין צהרון בסביבתם הם הורים לילדים בגנים דוברי ערבית:

"אין צהרון באזור." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"כי לא היה מספיק ילדים כדי לפתוח את הצהרון." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"אין צהרון בכפר." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

ד. היו הורים שלא רשמו את ילדם לצהרון מסיבות כלכליות – מכיוון שהצהרון יקר מדי עבורם:

"בגלל המצב הכלכלי אני לא יכולה להרשות לעצמי" (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"מחנה כלכלית ואם אחתי בבית." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

"המצב הכלכלי לא מאפשר." (הורה לילד/ה דובר/ת עברית)

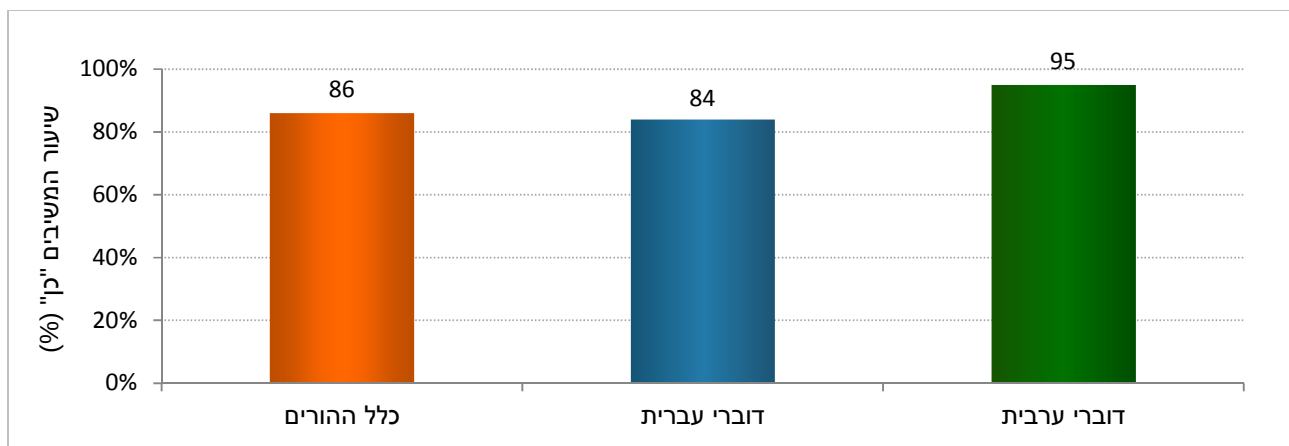
ה. הורים אחדים ציינו לרעה את האוכל המוגש לילדים בצהרון.

5.2 מקום הצהרון

ההורים שהשיבו בחיוב כי ילדם רשום לצהרון נשאלו אם הצהרון נמצא במתחם הגן והתבקשו להשיב "כן" או "לא".

בתרשים שלהלן מוצגים שיעורי ההורים שדיווחו כי הצהרון שאליו רשום ילדם נמצא במתחם הגן – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

תרשים 19: דיווחי ההורים על הימצאותו של הצהרון שאליו רשום ילדם במתחם הגן: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו

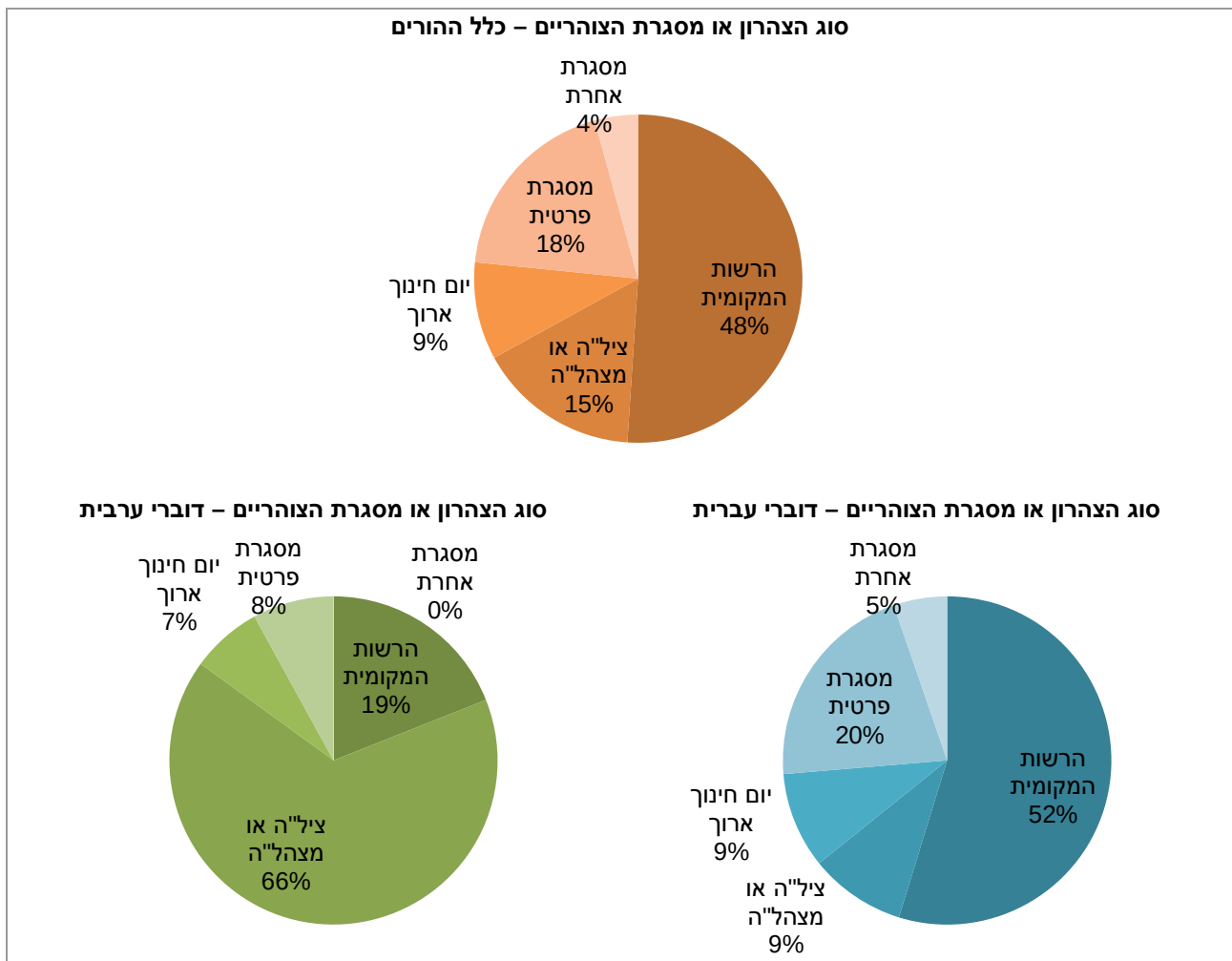
מעיון בתרשים עולה כי יותר מ-85% מההורים מדווחים שהצהרון שאליו רשום ילדם נמצא במתחם הגן; שיעור המדווחים בקרב הורים דוברי ערבית (95%) גבוה יותר מאשר בקרב הורים דוברי עברית (84%).

5.3 סוג הצהרון

הורים שהשיבו בחיוב כי ילדם רשום בצהרון נשאלו על סוג הצהרון או מסגרת הצוהריים שבהם משתתף ילדם. שש אפשרויות תשובה ניתנו להורים: "צהרון של הרשות המקומית"; "תוכנית ציל"ה או מצהל"ה (צהרי יום להעשרה) של משרד החינוך"; "יום חינוך ארוך של משרד החינוך (יוח"א)"; "צהרון של ויצ"ו או נעמ"ת", "מסגרת פרטית" או "מסגרת אחרת".

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי ההורים על סוג הצהרון או מסגרת הצוהריים – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

תרשים 20: דיווחי ההורים על סוג הצהרון או מסגרת הצוהריים שבהם משתתף ילדם: שיעורי המדווחים לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו

הערה: שיעורי המדווחים בקטגוריות השונות אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים.

מעיון בתרשים עולה כי בכל אחד ממגזרי השפה מתקבלת תמונה שונה מדיווחי ההורים על סוג הצהרון שילדם משתתף בו: בקרב דוברי עברית מחצית ההורים דיווחו כי ילדם רשום לצהרון מטעם הרשות המקומית (52%). בשיעורים נמוכים יותר דיווחו ההורים על רישום לצהרון במסגרת פרטית (20%). בקרב דוברי ערבית רוב ההורים (66%) דיווחו כי ילדם רשום לצהרון בתוכנית ציל"ה או מצהל"ה ופחות מכך (19%) דיווחו על רישום לצהרון מטעם הרשות המקומית.

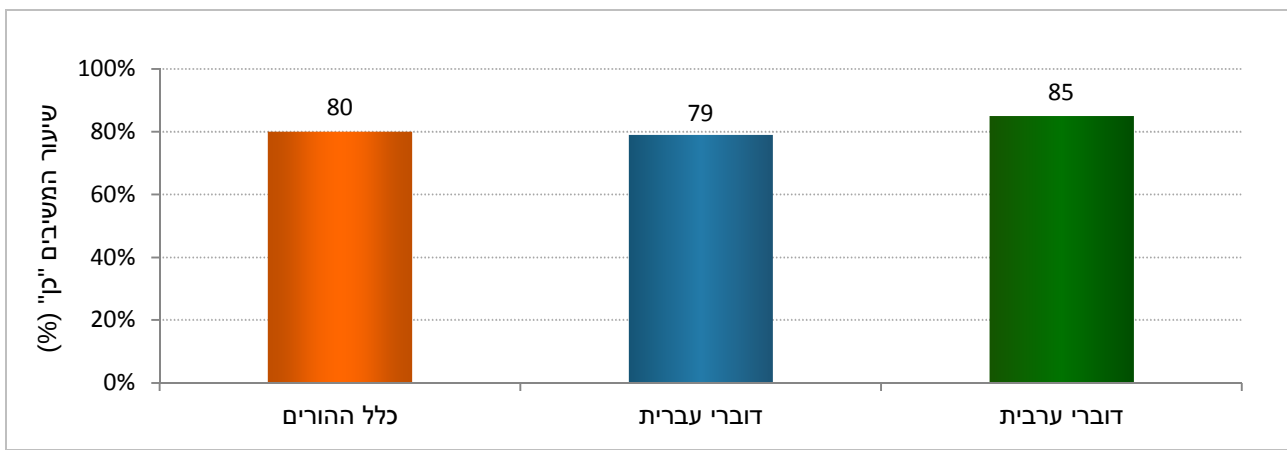
יודגש כי התוכניות ציל"ה ומצהל"ה מיועדות לגנים ברשויות מקומיות מאשכול חברתי-כלכלי 1–3. בתוכניות אלו משתתפים גם גנים בפקוח חרדי אשר אינם משתייכים לאוכלוסיית הסקר הנוכחי. מידע על עמדות הורים חרדיים בנוגע לצהרונות ציל"ה מפורט בדוח הערכת התוכנית.

5.4 חוגי העשרה בצהרון

בהמשך לשאלה על סוג הצהרון שמתקיים במתחם הגן, נשאלו ההורים אם הפעילות בצהרון כוללת חוגי העשרה, כגון דרמה, מפגש עם בעלי חיים וכדומה, והתבקשו להשיב "כן" או "לא".

בתרשים שלהלן מוצגים שיעורי ההורים שדיווחו כי הפעילות בצהרון כוללת חוגי העשרה – בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

תרשים 21: דיווחי ההורים על חוגי העשרה בפעילות הצהרון: שיעורי המשיבים בחיוב לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו

מעיון בתרשים עולה כי 80% מההורים מדווחים שפעילויות הצהרון כוללות חוגי העשרה; שיעור המדווחים בקרב הורים דוברי ערבית (85%) גבוה מעט יותר מאשר בקרב הורים דוברי עברית (79%).

5.5 שביעות רצון מהיבטים שונים הנוגעים לצהרון

ההורים נשאלו גם על שביעות רצונם מכמה היבטים הנוגעים לצהרון – שביעות רצון כללית, שביעות רצון מפעילויות הצהרון ושביעות רצון מהגננות בצהרון. ההורים התבקשו לדרג את מידת הסכמתם עם הנאמר בהיגדים בנושא זה על סולם בן חמש דרגות – מ"במידה רבה מאוד" עד "במידה מועטה מאוד או בכלל לא". לצורך הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את אחד משני הערכים "במידה רבה" או "במידה רבה מאוד" כמסכימים עם הנאמר בהיגד.

בלוח שלהלן מוצגים נתוני המדד המסכם **שביעות רצון כללית מהצהרון** ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו. כמו כן, מוצגים שיעורי המסכימים עם האמור בהיגדים הנוגעים ל**שביעות רצון מפעילויות בצהרון** ול**שביעות רצון מהגננות בצהרון** – נושאים שלא חושב בהם מדד מסכם. נתוני תשע"ו מוצגים בנפרד עבור קבוצת כלל ההורים, עבור הורים לילדים בגנים דוברי עברית ועבור הורים לילדים בגנים דוברי ערבית.

לוח 2: דיווחי ההורים על שביעות רצון מהצהרון, מהפעילויות בצהרון וממדריכי הצהרון: שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה בשנה"ל תשע"ו

מדד מסכם/היגד	כלל ההורים	דוברי עברית	דוברי ערבית
מדד מסכם: שביעות רצון כללית מהצהרון	73%	72%	75%
"כשאתה שולח את ילדך לצהרון, אתה מרגיש שאתה מפקיד אותו בידיים טובות".	80%	80%	84%
"אתה מרוצה מכך שילדך משתתף בצהרון".	75%	75%	77%
"ילדך שמח ללכת לצהרון".	75%	75%	76%
"ילדך אוהב להיות בצהרון".	76%	76%	75%
"ילדך אינו מתלונן שמשעמם לו בצהרון".*	68%	68%	66%
"הפעילות בצהרון מספקת מענה טוב לילדך בשעות הצהריים".	70%	70%	75%
"ילדך אינו מנסה להתחמק מללכת לצהרון".*	72%	72%	73%
נושא ללא מדד מסכם: שביעות רצון מהפעילות בצהרון			
"ילדך נחשף לפעילות מגוונת במסגרת הצהרון".	65%	64%	72%
"ילדך מרוצה מהחוגים ומפעילויות ההעשרה של הצהרון".	73%	73%	74%
נושא ללא מדד מסכם: שביעות רצון ממדריכי הצהרון			
"אתה מרוצה מהגננת של הצהרון (אם יש יותר מגננת אחת – זו שפועלת ברוב ימי השבוע)".	78%	78%	80%
"הגננת של הצהרון היא דמות משמעותית בחיים של ילדך".	66%	64%	78%

* היגדים אלה נוסחו בשאלון על דרך השלילה, ולצורך הדיווח נוסחו מחדש על דרך החיוב כשאר ההיגדים, כך שערכים גבוהים יותר משקפים שביעות רצון כללית גבוהה יותר מהצהרון. הנוסחים המקוריים בשאלון: "ילדך מתלונן שמשעמם לו בצהרון"; "ילדך מנסה להתחמק מללכת לצהרון".

מעיון בלוח עולה כי מעט יותר מ-70% מכלל ההורים הביעו שביעות רצון כללית גבוהה מהצהרון. 65% עד 73% הביעו שביעות רצון גבוהה מפעילויות הצהרון ו-66% עד 78% הביעו שביעות רצון גבוהה ממדריכי הצהרון. בשלושת הנושאים שנבחנו. שיעורי המדווחים דומים בשני מגזרי השפה או גבוהים מעט יותר בקרב הורים דוברי ערבית בהשוואה להורים דוברי עברית. פערים בין שני מגזרי השפה בולטים בשיעורי המדווחים על היותה של הגננת בצהרון דמות משמעותית בחיי הילד (פער של 14%) ועל פעילויות מגוונות במסגרת הצהרון (פער של 8%).

לסיכום פרק זה:

- כמחצית מההורים דוברי העברית ורק כרבע מההורים דוברי הערבית דיווחו שילדם רשום לצהרון. נמצא שסוג הצהרון או מסגרת הצוהריים שאליהם רשומים הילדים שונה בין שני מגזרי השפה – בקרב דוברי ערבית שכיח ביותר הרישום לצהרון בתוכנית ציל"ה או מצהל"ה, ואילו בקרב דוברי העברית שכיח ביותר הרישום לצהרון מטעם הרשות המקומית.
- רוב ההורים (כ-80% מההורים ויותר) ציינו שהצהרון מתקיים במתחם הגן ושהפעילות בצהרון כוללת חוגי העשרה. בשיעורים נמוכים מעט יותר הביעו ההורים שביעות רצון כללית גבוהה מהצהרון (כ-75%), שביעות רצון גבוהה מהפעילויות בצהרון (65% עד 73%) ושביעות רצון גבוהה ממדריכי הצהרון (66% עד 78%).
- בהיבטים הנוגעים למקומו של הצהרון ולפעילויות בצהרון – להעשרה ולגיוון שיש בהן – שיעורי הדיווח בקרב הורים דוברי ערבית גבוהים מעט יותר בהשוואה להורים דוברי עברית.